

datur in praedictum Baronis, seu alterius judicis, cui illius causa cognitio prius competit, sicuti e converso confessus ipsius Baronii proprii jurisdictionis & privilegio renunciantiam; Aut vero agitur de causa finita, & de substantia jam facta in praedictum ipsius prorogantis, & tunc dispositio dicti texti in cap. significata, non intrat, quoniam vere & proprie non est prorogare jurisdictionem iudicis mere incompetens, qui can ex sua prorogatione obtinere dicatur, sed est renunciare exceptione declinatione, ac nolle uti privilegio, seu iure alias competenti, ita ut ille iudex, vel superior recte procedat iure suo, & ex propria nativa jurisdictione, tamquam per remissionem obstatuli, ut bene Abb. conf. 25. lib. 1. quem catari sequuntur collecti per Carol. de Graff. d. e. fol. 1. n. 62. Carleval. d. c. p. 2. n. 1086.

Quinimum etiam ubi ageretur, iuxta casum praecedentem, de jure omnino incompetentem, non tamen incapaci uti sufficientem est, attingam conclusio procedit, vel ad effectum utriusque Superiori, non obstante subditi contentum, detur ius avocandi causas, seu petendi recusationem gitorum, quebus fuerint jurisdictione praedictum patre posse, vel ad effectum puniti subditum ita male agentem, non autem ut ipsam ad proprium commodum, restorum nullitate allegare possit, ut ultra deducatur per Carol. de Graff. d. num. 63. ita distinguendo bene habeatur apud Surd. conf. 47. numer. 26. circa fin. cum quo petra transit Rota dec. 306. num. 8. & 14. part. 7. recent. Arque ita probat recepta praxis totius Orbis, praetextum Curia Romanae, quoniam A. C. extra Curiam non est competens in causis primi & instantiarum, ita ut gelia ex dicta jurisdictione remaneant invalida, ut dec. 150. part. 4. recent. rot. 2. & seqv., & tamen quotidie partibus contentibus, seu non reculantibus, huiusmodi causa valide tractantur.

In tertio autem & ultimo cau nos versabamur, quoniam Legamus in sua provincia dictum iudex competens omnium clericorum, habens cum eis, tam habituali quam actuali, iurisdictionem, sicut Ordinarius cum concurredit, eoque majoriter habet jurisdictionem & prorogativam, Hoc si & ceteri communiter in cap. 1. de officiis Legatis. Speculum de Legat. §. superfer. Gundifid. de Legato, quies. 8. n. 3. Boer. de potestate Legati in princ. num. 20. ac presupponitur in eodem decreto Concili. d. c. 20. & in ipsius litteris Gregor. XV. in quibus presupponitur index appellationum & recauimus, ac etiam in certis casibus ei datur cognitio in prima instantia in supra.

Eoque hinc haec praeferim nullitas, restetendo etiam ad veritatem, omnino celabat, quia supponebatur taliter effusum & praxim, quem utrum non considerabam tamquam inducendum novae confundendis exorbitantibus & correctoribus dicti Concilii dispositionis, seu literarum Gregorii; seu tamquam inducendum contentus & patientia ipsius Ordinarii, de cuius praedictio agebatur, unde propterea clarus & abesse dubio illa militia non erat allegandis ad regulam text. in l. Barborius, ff. de officiis Prator. quo calu non intrat infectio decreti irritans, quia non agitur de impugnatione, sed de non comprehensione, seu non nisi privilegi particularis, non autem legis universali juxta distinctionem, de qua Orthob. dec. 175. n. 16. & in aliis frequenter.

ANNOT. AD DSC. II.

Cum dubio, seq.

Super has discursibus occasio non dedit alias disputare, atque de contentis, dif. 52. super prohibitione, quan Episcopi habent conferendi ordines subditus aliorum Episcoporum, & Prelatorum, agitur in adnot. ad Conc. Trid. dif. 14. & ad dif. 52. conseruant in parte ea, que habentur super ad dif. 50.

P R A G E N.

PRO ARCHIEPISCOPO

CUM EPISCOPO LITHOMARICEN.

Discursus pro voritate extra Curiam.

Clericus qui proprio dioecesano definitus est; quia nempe eius dioecesis ab infidelibus, vel hereticis occupata sit, transiens ad partes Catholicorum, cuius dioecesani subditus sit, ad effectum praesertim collationis ordinum.

De poena Episcopi conferenti ordines clerico aliquo fine proprii dioecesani licentia; Et an Metro-

opolitanus procedere possit ad censuras contra Episcopum Suffraganeum.

S U M M A R I U M.

1. Falsi series.
2. Clericus diaconis ab infidelibus, vel hereticis occupata sit diocesis, & subditus illius diocesis ad quam configit.
3. Subsidia ratione domicilii potest ordinari.
4. Domicilium quando contrahit dicatur.
5. An contribuimus in substantiatione Seminarii in eo aliquid nos habemus.
6. Archiepiscopi Pragae dicitor Lazarus natus.
7. Licentia denegata per Superiorum non potest concedi per inferiorem.
8. In quibus deferendum non sit Theologia.
9. An bona fides & credulitas excuses Episcopum ordinantem alienum clericum.
10. An Metropolitanus possit excommunicare, aliasque censuras preferre contra Suffraganeos inconsueto Pontifice.

D I S C . L I I .

Quidam Clericus diaconis Abergeticus ab hereticis occupata, in Praga Seminarium receptus, post aliquum annorum decursum, in quibus sufficiens in literaturam proficeret, quatuor minoribus ordinibus ab Archiepiscopo, seu eius Vicario in spiritualibus (Suffraganeo numerato) subcepit, quidem Seminarium exonerandi causa, per dictum jurisdictionem remaneant invalida, ut dec. 150. part. 4. recent. rot. 2. & seqv., & tamen quotidie partibus contentibus, seu non reculantibus, huiusmodi causa valide tractantur.

Dicto autem Episcopo, non absque aliqua temeritate respondente, Archiepiscopus, servatus fervidus, cum in dictis censuris & poenis incursum declaravit, Vetus petulatio effectus, curavit cum pluribus Theologorum votis, ac respondens. C. etiam nups Romanus Curia, se publicare inculpabilem, aquae injuncte in huiusmodi poena incursum denunciavit; Quapropter Archiepiscopus, potius ut iusta more regionis, vulgo satisficeret, quam quod juris ordo ita exigenter, evitavit plurimum aliorum Theologorum vota & iuriis Constitutionis responsa, praefertim vero ejusdem Curia Romana obtinere pro veritate super dictam censuratum jurisdictionis; Cumque inter alios ego assumptus essem, vix dictis votis & responsis pro Episcopo editis,

Repondi, quoam conclusiones, & principia juris, dictos hujus Curiae J. C. & Advocatus bene respondebant, atque propositiones per eos deductas esse veras, fallaciam vero confitente in applicatione ad factum, cuius proinde magis quam juris qualis esse videbatur, ob ejusdem facti seriem alterat, ac minus fideliciter ex parte dicti Episcopi presupponit, & qua congrua juris applicatio pendebat, ut frequentius hodie videatur omnium forenium controversiarum natura.

Juris enim, verum, ac receptum precepit et, per dictos J. C. deducit, & a me admissum, clericum caretentem proprio Catholicis Episcopo ob diecesis ab infidelibus, vel hereticis occupationem, ejus subditum & diecestanum illius Episcopi, ad cuius Ecclesiam, seu diecemum migravit, ejusque domiciliaris effectus est, ad text. in cap. Clericus 71. dif. 8. & cap. final. de Pareclos, ubi quod propria Civitate occupata, propriis Parochiis efficiunt ille, ad cuius limites & territorio populus configit, ex quorum iurum dispositione ad istum praeceps effectum collationis ordinum, ut clericus efficiatur subditus & domiciliarius illius diecesis, ad quam a propria ab hereticis, vel infidelibus occupata configens sic recepit, firmant Jo. Andr. Franch. Gemini. & ceteri communiter in eadem, c. 2. de temporibus ordinationum in 6. Quia theoria sic stante, totus punctus erat in applicazione

Pars I. De Jurisdictione, &c. Disc. LII.

ne ad factum, cuius serie attenta, etiam juxta illam quae in dictis responsis pro Episcopo editis praedupponebatur, quamvis cum aliqua alteratione, contra cumdem Episcopum, reflectendo ad solam veritatem, respendum censuit. Quoniam in facto non dubitabatur, dictum clericum configentem a propria diecese ab hereticis occupata, se contulisse ad Civitatem Pragae, ibique in Seminario recepimus, commissarium ecclesie annorum quattuor & ultra, & quod magis est, quod agnoveremus dictum Archiepiscopum in proprium Diocesanum & Pastorem, dum ab eo quatuor ordines minorres fecerant.

Non negabant scribentes pro Episcopo praedicto, quod pro tempore dicta morte in Seminario, clericus prefatus est, et illius Archiepiscopi subditus & diecesanus. Infestabant autem in coquid deinde dicto primo domicilio depelito, alterum de novo in hac dieceste contraxistit, ideoque tanquam domiciliarius illius diecesis, ab eis Episcopo ad ordines promoveti portaret, ex collect. per Barbo. d. Episcop. alleg. 4. ubi late de hac materia domicili ad istum effectum collationis ordinum; Verum in hoc facti praefulpo consiliebat fallacia, ob quam de facili corruerant omnia juris praeposita, aliquoquin in situ causa vera, quoniam quicquid sit de questione, etiam ad effectum contrahendi domicilium requiratur necesse lapsus decenni; vel alterius temporis adnotari per DD. in l. Clavis. C. de Incolis, lib. 10. & alibi ex de- duct. per Menoch. de arbitr. cap. 36. Barbo. d. alleg. 4. n. 26. & Jen. Buratt. & Adden. dec. 44. & habetur alius in Regiam confessor. fid. ii. de Canonice &c. Admissum etiam opinione domiciliario, seu hunc Episcopo favorabiliti, ut etiam abeque temporis lapsu, totius animus sufficeret, expresse declaratus, itaque ab aliis facti circumstans administratus, ita ut ex administratione tolleretur sufficiens suspicio, quod verbalis declaratio efficit affectata, & in fideam. Adhuc tandem sine dubio de dicto animo ita declarato & administratum constare debet, cuius contrarium potius patet. Tum attenta causa morte in hac dieceste, que propterea tanquam causativa, sua occasionalis ad verum domicilium ac civitatem non erat sufficiens ex deducibili in Firmiana Codicillorum coram Orthodoxo inter illas act. 145. n. 30. & seq. & pluries ad materiam civilitatis hoc lib. subtit. de preeminentiis; Tum etiam clarissime spicte ejusdem animi perseverantia retinendi primum domicilium, dum existens in hac dieceste pluries petierat at Archiepiscopum tanquam a proprie diecese ille terminus dimissorialis, quibus denegatis, alium non proprium Episcopum adierat, qui et proprius, & praecius causus text. in d. cap. 2. de temporibus ordinationum, in 6.

Dicebatur etiam ex parte dicti Episcopi, clericum praedictum non recipere in Civitate Pragae, ut eius civis, seu incola fieret, sed ut recuperetur in Seminario auctoritate Sedis Apostolicae illi credo ut huiusmodi Catholicis adolescentibus ab hereticorum potestate configentibus, unde cum dictum Seminarium commune esset toti Regni, seu Provincie Bohemiae, cuius Episcopi omnes parvioriter cum ipso Archiepiscopo, juxta proportionabilem vires, ad eum substantiatione contribuerant, exinde inferrebatur, quod hujus Seminariorum alumni dici possent totius Regni domiciliari, & successivae regulares subditus omnium Episcoporum suffraganorum ex dicta ratione in eodem Seminario coeundem jus habentium. Verum hoc motivum nulli penitus juris, vel facti fundamento innixerat, quoniam non ex eo quod Parochi aliquae beneficia contribuerant pro substantiatione Seminariorum erat pro beneficiis totius diecesis, neque illos haberejurisdictionem, vel coequale jurecum Episcopum in ipsius Seminariorum alumni. Ita a pari & fortius. Licet enim hoc Seminarium erectum sit pro totius Regni, seu Provincie beneficio, sicutique Catholicis propagatione & conservacione, unde merito universa Provincia contribuerat in eis substantiatione. Attamen cum sicut sit in una Civitate, vel dieceste, nullatenus dici potest, Episcopum non diecesanum ex dicta ratione contributionis in eum legem diecentam habere.

Clarius vero in hac facti specie, & ad effectum, de quo erat querelio, expulsi circumstantia; Primo scilicet quod littera Apostolica Urbani VIII. in quibus huiusmodi contributionis mentio habetur, solum Archiepiscopum dicti Seminariorum, ejusque aliorum Ordinariorum declaravit; Esecundum de quod postea tamen dicta cumulantur, fea coequali jure omnium Episcoporum Provincialium ex dicta contributione, resultante. Adhuc tamen, cum Archiepiscopum efficeretur Metropolitanus & Superior, & quem etiam in eo Regno esse Legatum natum dixit Bald. conf. 337. lib. 4. exinde resultat conclusio, quod licentia denegata per superiorum, concedi non potest per inferiorem, quamvis alias illam concedendi facultatem haberet ad text. in cap. ut debitus, & cap. ut nostrum, de appell. Scrath. decisi 1328. num. 2.

Theologis in votis pro eodem Episcopo editis, credebant ex praemissis illum dici posse in bona fide, ac iusta credulitate a censu & penis exculante. Merito autem huiusmodi motivum neglectum fuit ab ipsius J. C. pro eodem respondens, quoniam ut praefertur habetur in materia iuris tenet, ac pluries sub iste de fide, & alibi. Theologis nimis determinandum est in questionibus & atque fidei quovadis ad moralia, determinandum pariter est quod concordentem forum internum, in quo animus & propostum totum faciunt, recteque veritatis potius inter intellectus distinctiones intentiones, seu diversas operationes intellectus, que per eos considerantur; Secus autem quod forum externum, in quo revera non sunt corum partes cum dictis distinctionibus iudicandi ac respondendi, quoniam Ecclesia non judicat de internis, arque alias omnium iurium dispositio semper elutaremanere posset, cum ferre nullus reperiatur quamvis festissimum delinqutens, qui iuxta fidem, quam narrat hisprium, innocens & forte premio magis quam pena dignus reparari non debet.

Quod in his terminis individualibus praevides ac optimo decidi idem text. in d. cap. 2. de temporibus ordinationum in 6. ibi. Episcopi alieno clericis ordinantibus, vel affectu amicorum allegare, vel ligamenta componere solent. Unde propterea extensus excusat intrat, quatenus in ipomet foro exterto tales sufficienter circumstantiae, que vere bonam fidem ac iusta credulitate indicant.

Denunt, tam Theologa quam J. C. fatis evagabantur super questione agitata per Canonistas, in cap. 1. §. fin. de offic. Ordinarii, in 6. & cap. Venerabilis de sententi excommunicatis, quia Gentem, in praxi Archiepiscop. cap. 88. n. 6. Quaranta in Summa Bullar. verbo Archiepiscop. authoritat. n. 8. Barb. de Episcop. p. 1. tit. 4. num. 15. Ventrigl. de jurisdic. Archiepiscop. c. 147. & ceteri. Antilicet Archiepiscopus inconsueto Pontifice per censuras contra Episcopos suffraganeos procedere valeat; Verum quoniam ex allegatis pateat, magis communem esse affirmavimus. Nihilominus dicebam hunc esse inanc. labore, & superfluum evagationem, cum huiusmodi questione intret in censuris latissim ab homine, & quas Metropolitans, auctoritate sua contra suffraganeos promulgarerat, in quibus terminis non verbaferetur, cum ageretur de censuris latissim a jure, quarum declaratio, feudalmentatio constituit etiam aduersus eos, qui sunt exempli, quoniam pecialis privilegi, ne excommunicari aliquip censuris indonari valent, juxta ea que habentur hoc ead. deducta in Massanen. Caron. & Censur. dif. 29. 47. & 48. & in aliis.

VITERBIEN. JURISDICTIONIS
PRO CURIA EPISCOPALI

CUM TRIBUNALI A.C.

Causa disputata coram Prefecto Signaturae Iustitiae, recte do resoluta pro Curia Episcopali.

De cumulativa jurisdictione, quam A. C. habere pretendit cum Baromibus Status Ecclesiastici, etiam in prima instantia, saltem per viam recursum ad istum jurisdictionem, & cum Episcopis, non obstante Concilio Tridentino in cap. causa omnes.

S U M M A R I U M .

1. Falsi series.
2. De resto Robusterii circa recursum ad A. C.
3. Conferendum non extenditur de causa ad causam.
4. De differentiis inter Barones & Magistratus secularium, & Episcopos, vel Ordinarios Ecclesiasticos.
5. Quando cesset decretum Concilii per non usum, non obstante irrevocante.
6. Papa potest, sed non solet vocare ad se causas in prima instantia.
7. In Baromibus secularibus intrat presumptio concussionis, & fiduciarum.
8. A. C. in prima instantia extra Curiam non est competens.

D I S C . L I I I .

Quidam diecesanus Viterbiensis ad querelam partis offenae pro delicto processatus, & carceratus, recursum habuit ad A. C. qui causam assumento, inhibuit in ea confite-

ta formula, cum qua Tribunal inhibere solet curia Baronialis Status Ecclesiastici, ratione recurvis habiti per subditos aduersus Barones, eorumque officiales, unde propterea assumptisputatione pro huicmodi inhibitione moderatione coram Praefecto Signatura Justitiae ex dispositione Sac. Conc. Trid. s. 24. de reform. cap. 20. ubi expressè disponitur, quocumque superiores etiam de latere Legatos non posse in præjudicium Ordinariorum se ingerere in causa prime instantia ab ipsis Ordinariis cognoscendi; Excepit Procurator fiscalis urbis de voto Robusteri impress. post secund. volum. cons. Farinac. dec. 27. ex quo, iei verius annotatione ibi contenta, per ora curia pragmaticorum volitare assumptum, quod per viam recurvis profl. A. C. etiam in prima instantia causa reafluere & cognoscere. Quare desuper meo sum interrogatus per Cardinalem Brancaccium tunc Episcopum Viterbiensem.

Respondi, quod ubi etiam prefensi quodlibet effet cum aliquo Barone ejusque curia, adiut vorum predictum, in suo casu verum, male applicaretur, quoniam illud, ut ex eius contextu patet, loquitur, & bene de causa secundum intensionem in gradu appellationis, vel recurris, in quibus huius Tribunalis jurisdictione firmatur in præjudicium Metropolitanorum, Presidium, Legatorum, & aliorum, ad quos alias à judicibus prime instantia iusta ordinatio à jure præscriptum appellandum effet, ita illa appellatio, vel recurris, qui de jure datur per Papam omni medio, detur ad hoc Tribunalum tanquam ad eum Auditorum, sive Auditorum Cameratum, per quem Papa causas ad eum devolutas cognoscere solebat, & in hoc admittebat vorum esse juridicum heneque fundatum. Diderunt autem per ora pragmaticorum volitare folium super recurso ad hoc Tribunalum etiam in prima instantia, provenient à quadam annotatione post idem vorum, non quidam ipsius doctrinam Farinacis fed' alterius quas forte amanuens, vel substituti, dum cumdum Farinac. ibidem alleget, atque non dominum appellat,

Verum quicquid effet de veritate ac de sufficiencia dictarum annotationis, quando etiam illa recepta effet ex stylo, seu conseruanda, cum loquacitate de recubilibus etiam in prima instantia habendis per subditos Episcoporum, aliorumque Ordinariorum Ecclesiasticorum, quoniam stylum, seu consuetudo attendenda est in causa prædicta & individuo, & non extenditur etiam ex rationis identitate de causa ad causam, seu de persona ad personam, ex deducitis per Gregor. & Ald. dec. 5. & 16a. Buratt. dec. 37. & 570. late in Major. Canonicas 27. Martii 1656. & 25. Junii 1657. Melchio, & in eadem 24. Junii 1658. Cetero quarum secundum, & tertia sunt propter legem dec. 34. & 37.

Clariss vero, ac extra omnem dubitationem, concurrentes ratione diversitate multipliciter. Primum quia jurisdictiones Baronum & Domineccorum, aliorumque Magistrorum facultarum non assit dicta expressa dispositio Sac. Concil. Trident. s. 24. de reform. cap. 20. ut assit Episcopis & Ordinariis locorum, potissimum stante Decreto irritanti contento in Constitutione Pii V. super epudem Concilii confirmatione, & publicatione edita, per quod, ut plures hoc sit habetur, inservit quecumque contraria posse, & successivae quecumque confundit, vel pretercipio, que ita impedita remanet in eius initio, & ne unquam nascatur.

Et quoniam ubi agitur de observantia, seu conseruanda Romane Curiae in materiali verisimilitate Pape cognitis; ob istius scientiam & tolerantiam videatur huicmodi conclusionis rigorously celsare, quasi quod ita Papa implicitè dicta obstantia derogare videatur, & ex his quae habentur bene deducta in dec. 194. num. 15. & seq. p. 4. rec. tom. 2. Non tamen videtur justificare talcm observantiam, ex qua ad hujusmodi scientiam & tolerantiam inferri possit respectu Episcoporum, & Ordinariorum, cum quibus rari sunt causas, magis de facto & tolerantiam sequuntur.

Altera differentia ratio est, ex co quod Barones alioque Domineccii hujusmodi jurisdictionem obtinent ex gratia & privilegio ejusdem Pape, qui eis nullam injuriam facie dicunt, exaudiendo etiam in prima instantia illos, & qui sunt eis subditi mani, & qui ipsi Baronum & Domineccilis, tanquam ipsius Locumtenentibus & Vicariis regimini, & jurisdictionem commissi sunt. Quod dicendum non est in Episcopis aliisque Ordinariis habentibus jurisdictionem nativam, & de jure communis, non autem dativam & ex gratia, seu privativo, quoniam illa subordinata fuit Papa tanquam Episcopo Ecclesie universalis, & Ordinario Ordinariorum, quia potest quidem, ut in eodem Concilio lo-

co citato supponitur etiam, ab Ordinariis aliquas prime instantias causas ad se avocare, aliique cognoscendas committere, sed non solet nisi raro, & ex aliqua particulari circumstantia, rationabiliter huicmodi supremæ potestatis exercitium suadente, ut infinatur in codem Concilii contextu cuiusdam; Qued etiam habemus in materia beneficiorum, ex deducitis in Codice Augustiniano Canonicitas sub tit. de Canonicis, quod idem Papa potest tanquam Ordinarius Ordinariorum etiam in membris ordinariis concurrens cum quolibet Ordinario collatore, sed non solet nisi raro & ex causa sua similibus;

Tertia differentia est, quod in Baronibus & Domineccis facultaribus, de facili intrat suppositio concessionis subditorum, unde propterea facilis debet esse recurvis, cuius ratione in hoc Principio non aded intrat illa mala presumptio, quia in aliorum Principiatus Baronibus & Domineccis magis intrat, sed adhuc admittitur, ita ut sola differentia sit circa magis & minus, ex his, quae habentur in Sabiniensibus Montis Labreti subitis de fensis, disc. 65. occasione angariarum, ac etiam e dem. 11. occasione juris prohibendi accutum ad aliena molendina, vel furmo cum similibus. Quia mala presumptio non de facili admittitur in Episcopis & Prelatis Ecclesiasticis, juxta ea que habemus, in materia jurisdictionis potentiam, & habentium jurisdictionem temporalem, quod Concilium certam formam rigorosam praescripsit, non procedentem cum Episcopis aliisque Prelatis Ecclesiasticis, quamvis eamdem temporalem jurisdictionem habentis, ut in sua materia sub tit. de Jure parvatus, cum similibus, unde propterea mali videbatur generaliter recipiendam esse proportionem ipsius receptam per Rotam dec. 49. & 54. apud Post. de subb. dec. 150. p. 4. recent. tom. 2. & in aliis, quod Auditor Camera extra Curiam non est iudex in causa prime instantie, atque in eis nullitas procedit. Et ita credo resolutum. Quinim audito deinde idem judicatum fuisse per Signaturam quodam Baronis in prima instantia quod tamen mihi non est omnino nouum.

B A R C H I O N E N . SEU NULLIUS DEPUTATIONIS VICARII CUM MONASTERIO S. CUCUPHATIS.

Diversus pro veritate.

An jurisdictione Episcopalis & facultas deputandi Vicarium Sede vacante de jure, & ex Sac. Concilio Tridentino competens Capitulo Cathedralis, vel Collegiata locum habeat sede plena, sed Episcopo, seu Prelato impedito.

S U M M A R I U M .

1. *Facta series.*
2. *Capitulum Ecclesie Collegiate Nullius succedit in jurisdictione Prelati Sede vacante adiutori capitulo cathedralis.*
3. *De ratione, ob quam idem procedit in istis Ecclesiis.*
4. *Quid ubi non agitur de vacante, sed de alio Prelati impedimento.*
5. *Quid ubi vacat Abbatis, seu Prelature Ecclesie inferioris exempta intra Diocesem.*
6. *Maior habens virum inutilitem censetur vacans.*
7. *Absente Episcopo, si moritur, vel sit impeditus Vicarius, Capitulum provideat.*
8. *Declarantur tenentes contrarium de Capitulo non admittant invito Episcopo absentem.*
9. *Episcopus non tenetur habere Vicarium.*
10. *An Vicarius a Capitulo Sede vacante, vel impedita deputata posse se ingerere non expeditis licetis suis deputationis.*

D I S C . L I V .

I. *Mpedito ex prudentialibus motivis possefere Abbatis S. Cucuphati nullius, seu Barcioniensem diocesis, ne inde ipsius Abbatis residere ac jurisdictionem ordinariam & quafli Episcopalem, quam cum territorio separato, & Nullius habet, ac etiam temporalem in quibundam castris & locis per se, vel suum Vicarium exercere posse; Hinc exorta est difficultas, ad quem spectare debet dicta jurisdictionis exercitum cum deputatione Vicarii, sicutem donec Sedes Apostolica desuper consultis alias provideret, unde desuper pro veritate consul-*

consulst, quidquid effet de justitia, vel iniustitia impedimenti, super quo nullas partes adhibere volui, illo presumpto, itau huicmodi Abbataria de facto careret presentia & regimine sui Prelati.

Pro Conveni, seu Capitulo ipsius Monasterii sensu respondendum, quoniam dispositio Sac. Conc. Trid. s. 24. de reform. cap. 20. ubi expressè disponitur, quocumque superiores etiam de latere Legatos non posse in præjudicium Ordinariorum se ingerere in causa prime instantia ab ipsis Ordinariis cognoscendi; Excepit Procurator fiscalis urbis de voto Robusteri impress. post secund. volum. cons. Farinac. dec. 27. ex quo, iei verius annotatione ibi contenta, per ora curia pragmaticorum volitare assumptum, quod per viam recurvis profl. A. C. etiam in prima instantia causa reafluere & cognoscere. Quare desuper meo sum interrogatus per Cardinalem Brancaccium tunc Episcopum Viterbiensem.

Respondi, quod ubi etiam prefensi quodlibet effet cum aliquo Barone ejusque curia, adiut vorum predictum, in suo casu verum, male applicaretur, quoniam illud, ut ex eius contextu patet, loquitur, & bene de causa secundum intensionem in gradu appellationis, vel recurris, in quibus huius Tribunalis jurisdictione firmatur in præjudicium Metropolitanorum, Presidium, Legatorum, & aliorum, ad quos alias à judicibus prime instantia iusta ordinatio à jure præscriptum appellandum effet, ita illa appellatio, vel recurris, qui de jure datur per Papam omni medio, detur ad hoc Tribunalum tanquam ad eum Auditorum, sive Auditorum Cameratum, per quem Papa causas ad eum devolutas cognoscere solebat, & in hoc admittebat vorum esse juridicum heneque fundatum. Diderunt autem per ora pragmaticorum volitare folium super recurso ad hoc Tribunalum etiam in prima instantia, provenient à quadam annotatione post idem vorum, non quidam ipsius doctrinam Farinacis fed' alterius quas forte amanuens, vel substituti, dum cumdum Farinac. ibidem alleget, atque non dominum appellat,

Vero quicquid effet de veritate ac de sufficiencia dictarum annotationis, quando etiam illa recepta effet ex stylo, seu conseruanda, cum loquacitate de recubilibus etiam in prima instantia habendis per subditos Episcoporum, aliorumque Ordinariorum Ecclesiasticorum, quoniam stylum, seu consuetudo attendenda est in causa prædicta & individuo, & non extenditur etiam ex rationis identitate de causa ad causam, seu de persona ad personam, ex deducitis per Gregor. & Ald. dec. 5. & 16a. Buratt. dec. 37. & 570. late in Major. Canonicas 27. Martii 1656. & 25. Junii 1657. Melchio, & in eadem 24. Junii 1658. Cetero quarum secundum, & tertia sunt propter legem dec. 34. & 37.

Cum enim iuxta ea que habentur in Toletana, disc. 1. & in aliis frequenter horis huicmodi Prelati cum territorio separato & Nullius, per veritatem, & de facto, non autem fidei, & intellectu, habentes quoniam speciem diaecis independentis, exceptis iis, qui sunt Ordinis Episcopalis, in exercito, non autem in habitu, in omnibus iure Episcoporum cencentur, ita ut etiam quoad jurisdictionem à Concilio Tridentino & Apostolicis Constitutionibus delegatam, sub Ordinariorum nomine veniant, prouideat huicmodi corporis caput constitutum ex ipa Ecclesia Collegiata, ejusque Prelato & Capitulo. Exinde sequitur quod Prelato defecto, ex eadem ratione cuiusdam juris non defracti, cedunt, ob quam in Capitulo Cathedralis, tanquam ejusdem corporis configuratio remanet Ecclesie administratio, idem in omnibus in huicmodi Ecclesiarum Capitulo dividendum venit, cum nulla dignitas videatur ratio differentia, unde propterea quando agetur de causa formalis vacatiois Ecclesie per mortem, vel translationem Abbatis, faveat etiam per alios causa expressis in cap. 3. de suppeditatione negligencia Prelatorum, qui morti aquaruntur, dictebam calum videtur omnino planum, & habetur apud elaboratum, ac diligenter amicun mecum Pellegrin. in eius praxi Vicariorum, p. 1. s. 1. & sub s. 5. p. 3. apud quos ceteri.

Ad eum etiam Ecclesia habeat Episcopum, vel Prelatum viventem, & non impeditum, sed absentem, unde contingat causa mortis, vel alterius impedimenti Vicarii Generalis, quem ipse pro tempore absentia deputavit, adhuc intercedat Donec Prelatus certioretur, ac provideat, certum videtur de dictum inconveniens, ne clerici, & populus remanent acephalus, & sine superiori jurisdictione devolvit ad Capitulum, ut tanquam absoluuntur supponitur per Rotam in Buren. juris visitandi 10. Martii 1597. coram Orano, atque ex Quaranta in summa bullar. Ventriglia, Barbo, Justino, & alii, bene firmat dictus amicus meus Pellegrinus de Vicario p. 1. s. 1. & sub s. 5. n. 1. pag. 86. ita pari & fortius, cum sollem ageretur de hoc modo tempore provisionali, donec scilicet confulta Sedes Apostolica provideret.

Et quoniam Berouc. cor. 23. ann. 4. ad finem lib. 1. fitmet, quod Capitulum non potest absente Episcopo a diecessi deputare Vicarium, seu alias in jurisdictione, & administratione Ecclesie lege ingerere, & cum eo, more transferitoris, simpliciter pertransire Shroff. da Vic. lib. 1. q. 59. Nihilominus id premis non obstat, cum Berouc. preluppamus quodlibet nam trahiri cum ipso Episcopo relutante, qui velit etiam ab eius per scipm Ecclesiam administrare, cum de jure non teneatur invitus deputare Vicarium, ex firmatis per Cavaler. dec. 418. n. 10. & 11. ac habetur in Accensis in Tivajonen. disc. 22. & 24. in aliis hoc sit. Unde quidquid de isto causa, cuius dispensationem adhuc occasio non dedit. An scilicet Episcopus absens a diecessi, possit ibi causas cognoscere, atque subditos extra eam evocare, id longe diffat a causa, in quo Episcopo absens, ac Vicarium, seu alium administratorem relinquente, sequatur istius mors, vel alius impedimentum, quoniam non est fe ingerere in jurisdictione Episcopali, & administratione Ecclesie invitato, & reluctantem Episcopum juxta causam Berouci, sed ex verissimili ejusdem Episcopi voluntate, ita suppletiva, seu presumpta, est suppletio ejus vices & partes, ejusque nomine administrare, donec ipse certioratus de causa per eum non pravilo posset providere.

In proposito item jurisdictione Capitali Sede vacante, in una Mattheranen. disputata in Sac. Congregatione Episcoporum, de qua sub tit. de elec. (dum ejus principalis qualitas erat super validitate electionis Vicarii, & an vorum electi computandum effet ad constitutandam maiorem partem) disputatur de Monasteris, & Ecclesiis Regularibus, seu alias exemplis proprio Abate, seu Prelato carentibus, aut illum impedimentum habentibus. An scilicet jurisdictione devolvatur ad Capitulum Monasteri, vel potius ad loci Ordinarii.

Isto enim causa supponitur agi de Ecclesia, vel Monasterio simpliciter exemplo intra alieni Ordinarii diecessim existente, quodque proinde non agatur de jurisdictione, & ad Card. de Luca, Lib. III.

five per Capitulum, non exigit per necessitas scripturam, dum etiam ore tenus dari potest, Sbrozz. de Vic. lib. 1. q. 64. Tercium autem textus in dicto capitulo proceduret ubi agitur de formal electione, quia indebeat confirmatione Sedis Apostolice, ne scilicet ita neglecta, licet electio se ingerere juxta ea, quae habentur in Monasterio. *Coadjutorie, codem ita de electione;* Secus autem ubi agitur de illo actu, qui eodem tempore importet electionem, & collationem, unde confirmationem, vel alium adum ad sui perfectionem non expectat ex deductis per Garz. de Benef. p. 1. c. 6. nn. 23, cum seq. & ita censuit Sac. Congregatio abique difficultate.

ANNOT. AD DISC. LIV.

DE ista materia jurisdictionis Capituli fide vacante, & deputationis Vicarii agitur sub tit. de Canon. & Capitulo, disc. 24. cum plur. seqq. ac etiam in adnot. ad Concilium Tridentinum, id est locis citatis est videndum.

NERITONEN. JURISDICTIONIS
PRO EPISCOPO,
CUM LAELIO DE ACTIS.

Causa decisus per Rotam pro Episcopo.

An clericus in minoribus effugere valeat jurisdictione lui Ordinarii, ex eo quod habitum & tonsuram non deferat, neque Ecclesie inferiat, unde cesset requisita Sacri Concilii Tridentini. Et quid ubi expresse & formiter renunciat clericatus, an hoc non obstante subjectus remaneat foro Ecclesiastico pro delictis, & causis ante dimissionem, & quid pro illis post dimissionem jurisdictionem mutare dicuntur, statutum est.

SUMMARIUM.

1. *Facti series.*
2. *De requisitis Sacri Concilii Tridentini, ut clericus in minoribus gaudet foro, fortius in clericis contingat.*
3. *Clericus de delictis in clericatus punitur ab Ecclesiastico etiam post dimissionem clericatus.*
4. *Non est contra, quia etiam pro delictis commissi: ante clericatum non puniatur a laico.*
5. *Clericus non incedens in habitu, vel dimisso clericatus, an hoc non obstante subjaceat Episcopo.*
6. *Et de ratione.*
7. *Suscipiens clericatus quasi contrahit.*
8. *An argumentum correlativorum semper procedat inter Episcopum, & clericum.*
9. *Clericus qui post dimissionem habitum illum suscipit, gaudet privilegio fortius si finis licentia Episcopi.*
10. *Deciso Sacre Congregationis, quod etiam non incedendo in habitu subjaceat Episcopo.*

DISC. LV.

Inquisitus, & carceratus Laelius clericus conjugatus per curiam seculari in terra Galatona eius patria pro aliquibus delictis, obtinuit Episcopo Neritonem, eius Ordinario, quo volente in causa procedere, cum tractu temporis, ob rerum statum immutatum, agnoscere sibi magis expedire habere iudicium laicum, quam Ecclesiasticum; Hinc facta renunciatio clericatus coram publico Notario, reculare coepit Curiam Episcopalem, quia procedente ad quamdam condemnationem, appellavit, atque post gesta coram quadam alio iudice appellationis in partibus, introducta causa in Rota coram Bevilacqua, datum fuit dubium, an confessio de Laelius clericatus, ita ut subiectio fori dictio Episcopi, quo proposito sub die 19. Februario 1666. affirmativa prodit resolutio ad favorem Episcopi solum informantis, sed Laelius acquiecit, dum causa, quod secundum alterius progressum non habuit; Et licet Ego scriberem pro Episcopo, adhuc tamen reflectendo ad solam veritatem, omnino iusta, & probabile visa est resolutio, cum reversa huiusmodi praecepto istius, qui pro libito, modo clericum, modo laicum, iuxta temporum opportunitates facere se volebat, nullam haberet sufficiemtiam.

Dux etenim erant eius fundamenta, unum quod in eo non concurrenter requiruntur per Sac. Concil. Trid. sif. 24. de reformat. cap. 6. incensus scilicet in habitu & tonsura, & feruimus Ecclesie, cui de mandato Episcopi est adscriptus, quae requisita, magis stricte & rigorosè in praxi desiderantur in clericis conjugatis, qui statu laicali magis approximat, ut

in specie clericorum conjugatorum habetur apud Marin. ref. 48. & seq. lib. 1. ubi cateri cumulantur; Et secundo quod expresse renunciasset clericatus coram publico Notario & testibus.

Utrumque fundamentum de plano cessabat ex facto, quoniam non agebatur de cognitione delictorum, que commis- sive tacitram habitus & tonsuram, quo solum casu intraret dis- putatio, sed de commissis tempore clericatus, jam ipso in clericis infante, vel ratum habente canonizatus, per dictam remissionem a jure laico factam Episcopo tanquam competenti, quia casu res nullam haber difficultatem, ob ius Episcopi jam quiescum, quod ex facto ipsius clerici tolli non potest; Grammat. de 10. & cateri collecti per Grass. de effecti clericis 1. 64. & seqq. Squillant. de privilegiis clericorum, cap. 70. 109. de Marin. ref. 48. n. 1. lib. 1. Omnes, quia est proprium plana.

Et quamvis id non procedat in causa converto, quia si filius post delictum efficiatur clericatus, non cognoscitur, neque puniatur a jure laico, Franchet. 209. & 384. cum aliis per Marin. dict. 1. fo. 48. & admittunt omnes etiam laici quoad personam, cum sola qua tie sit quoad bona, ubi sunt praeventa, ex deductis per Carval. de judic. disp. 11. n. 447. & seqq. Sanfel. dec. 2. Nihilominus quidquid sit de veritate huiusmodi distinctionis inter personam & bona, casus non est aequalis ob longe diversam rationem, quoniam in Episcopo, seu alii, iudice Ecclesiastico non concurret illa omnimoda incapacitas cognoscendi, & puniendi laicos, cum quibus etiam in causa spiritualibus, quantum & temporalibus mixti fori jurisdictionem habet, quae convertible in laico concurrit pro regulari, limitanda solum in illis casibus, in quibus ita per factos canones, a quibus magis quamdam delegatae jurisdictionem mutuare dicuntur, statutum est.

Venit ubi etiam agatur de delictis commissis post huiusmodi explicitam, vel implicatam clericatus dimissionem, adhuc tamen, ex abundanti & praeter ea cause necessitatibus, dictabam pro Episcopo responderi debuisse. Distinguendo siquidem unam dimissionis speciem ab altera, quatenus pertinet ad implicatam resultantem a defectu requisitorum, de quibus in dicto decreto Sac. Concilii Tridentini, illa recte procedit inodium ipsius clerici, dicta requisita non adimplentis, ne scilicet forum laicale declinare possit, & quidam alii privilegii clericatus potiri, non autem ad eum factorem, atque ut ita sibi licet declinare sui Ordinarii jurisdictionem in quicunque non subditum se facere, quoniam si de feo non potest per dimissionem expellam, eatus operativam, quatenus ser. let. illa per ipsum Ordinarium, vel alium Superiorum admissa sit, multo minus id facere potest per dimissionem implicatam, eum non possit esse majoris operationis tacitum quam expressum, seu fictum quam verum.

Ut supradictum in utraque specie dimissionis, p. tria natura distinctione de anno 1638. declaravit Sac. Congreg. Conc. in una Leodiensi, que declaratio approbata etiam per Urbanum VIII. & inferius regit, circumferuntur tanquam magistralis, ac passim recepta est per Sac. Congreg. Concilii.

Quod duplice habet claram rationem coincidentem in idem, unum quod clericatus dicitur militia clericis, cui illum scilicet per adscribere dicitur in favoribus & privilegiis iure militiae terrena regulandis, unde quemadmodum miles non potest militiam deferere sine licentia & consensu Dicis, ac alias tanquam defensor punitur, patiendo solum privationem privilegiorum, ita quoque de huiusmodi militibus spiritualibus dicendum venit.

Et altera, quia inter sufficiemtiam clericatus, & Superiorem conferentes initio dictum quidam quasi contractus,

codem modo quo lege dicitur ex collatione & respective acceptatione beneficis Ecclesiastici inter beneficium & Ecclesiasticum, seu collaboratum, ex deductis per Barbos. de iur. Eccl. lib. 3. c. 15. m. 14. & 15. & plures in sua materia sub tit. de beneficis, occasione regenerationis non operativa, usquequo per Superiorum non admittantur, idcirco in distracta interventione debet idem murus consensu, cum quo contractus initius fuit, ex regula, quod unumquodque dissolvendum est cum eodem vinculo, cunctis quoque ligatum.

Et quidam Superior & subditus sunt correlati, & non

7

debet ad imparia iudicari, quoniam si quis iniquitas dantur, illa potius procederet pro Superiori & contra subditum, non autem est converso, unde quemadmodum Episcopus sine consentia clerici, vel fatem eo difficiliter sine jura causa, & ser. let. non potest enim privare clericatus, ita est converso non debet esse in subditu placito sine Superioris consensu ut supercepta obligatione se eximere.

Et

Pars I. De Jurisdictione, &c. Disc. LVI.

Et quamvis revera in hoc proposito huiusmodi argumentum correlativorum ita stricte non procedat ob rationis diveritatem, quoniam quando subditus dimittit beneficium, vel clericatum, dicitur solum renunciare favori & privilegio, quod non confertur in invium. Et converto autem privatio, que per Superiorum fieri, importat ponam for- 8 malum, unde proprieiter termini non sunt aequales, ac etiam quia est quodammodo reddere irtractabilem statum clericalem in minoribus, qui de sua natura est retractabilis. Nihilominus adhuc dicta ratio quasi contractus, seu correlativorum confidibilis remaneat in ordine ad expeditum Superioris contentum, qui ab eo fine causa denegatur, suppleri potest per alterum Superiorum, ita ut dictum assumptum moraliter, & sano modo intelligendum veniat, ne forte quid sit de puncto, an sola prima tonitura, que non est ordo, sed fons introduxit, ad ordinem inducat istam impræfinitionem characteris, ubi etiam admittenda sit opinio affirmativa; Attamen videtur intelligendum, ut si fieri debeat servatis servandis, cum confundat, scilicet Superioris.

Potestim quia iuxta magis communem & receptam opinionem plures canonizantur per Sac. Congregationem, clericus qui post legimus dimittit clericatum, & facto, etiam fine confundit Episcopum, vel suum Ordinarii, quoniam co-diffidente, habitum & tonsuram usurpat, ac in divinis iniurivit, seu inferire fit promptus, quamvis a Superiori impeditus potest privilegio fori, aliquis clericatus privilegios & favoribus, quoties non praefessus formalis privatio clericatus, causa cognita, & ser. let. ex aliquo delicto, vel alia iusta causa, ex deductis per Marin. ref. 49. 50. & 58. lib. 1. ubi allegatur Riccius, Squillant. & cateri de materia agentes.

Tenor autem dicta declarationis Sac. Concilii est, videlicet.

IN CAUSA LEODIEN.

10 **D**IE 12. NOVEMBRI 1630. facta relatione Sanctissimo Domino nostro in causa Leodiensi, q. ejusdem in Sacra Congregatione Concilii proposita & resoluta, Sua Santissima approbat opinione, ut Clerici etiam non habentes requirentia cap. 6. iei. 23. de Reformat. faciat ipsi tanquam contravenientes ordinacionis Sac. Concilii, non possum pro se allegere privilegium fori nihilominus usum jurisdictione Episcoporum, seu Ordinariorum, & illorum cognitionis, nemus in causa, in quibus non preveniuntur, sed illas & manus Iudicis laici reverent, quando idem clericus permaneat, videlicet si negue a iure, neque ab honore per declarationem ser. let. factam privilegium clericatus denudat, seu privato.

Jo. Baptista Cardinalis Pamphilii.

ANNOT. AD DISC. LV.

1. *Facti series.*

2. *Constitutiones Synodales faciente sunt de consilio Capituli.*

3. *An consilium predictum sit de necessitate sequendum.*

4. *Non dicitur actus capitularis gelius a singulis Canonicis extra Capitulum.*

5. *In quo differenti Constitutiones Synodales ab aliis determinantur. & provisionibus Episcopi.*

6. *An Episcopus durum Cathedralem insimul unitarum posset facere unum Synodum, vel debet facere duas distinctas, & de eisdem.*

DISC. LVI.

Cum Archiepiscopus Beneventanus, extra Synodum formiter congregatus, sine intervenient & consentiu- Capituli capitolari congregatis, aliquas edidisset Constitutiones, quae Synodales nuncupavit, easque cuiuslibet acceptari a singulis Canonicis. Metropolitanus pro majori parte, Consilium iuri pro veritate ex parte ejusdem Capituli, an huiusmodi Constitutiones essent validae & obligatoriae, stante prefectori quod ejusdem Archiepiscopi authoritas, dum hoc gesta fuerint, reficit, seu dimittit erat ob afflentiam Vicarii, qui licet ex prudentialibus motibus Generalis non autem Apostolicis nuncupationem haberet, cum deputatione facta ab ipso Archiepiscopo, attamen in effectu era Apostolicus, ut potest deputatis per Sac. Congregationem, de cuius mandato, non nisi per dictum vicarium causa.

Respondi, quod si dicta Constitutiones edite sufficiunt per eum Archiepiscopum, absque consensu, nulloque experito consilio Capituli non merentur synodalium nomem, id est quod multo minus habentur eorum operationem, sed et

Card. de Luca, Lib. III.

sent invalidae per textus expressos in cap. novit., cap. quanto, & cap. finali, de his que sunt a Prelatis sine consensu Capituli, Abb. in dicto cap. quanto, n. 4. & ceteri communiquer, de quibus Clariam. contr. 61. n. 11.

² Quod si enim inter Doctores est, an confilium à prefatis canonibus requiritum, de necessitate sequendum sit, ita ut non sit in confessum, vel potius sufficiat solum illud petere, In quo si etiam Glos. Jo. And. Iacob. Imo, & alii in dicto cap. novit., Anchuram in cap. primo, n. 96. de cons. & ceteri te- neant pro necessitate, Contrarium tamen, quod feliciter verbum confili, de quo in dictis Decretalibus, sit in suis puris terminis, unde propterea sufficiat petere abficio necessitate in sequendi, tenent Abb. in dicto cap. quanto n. 5. & ceteri magis communiquer, canique esse veriori testatur Ror. apud Achill. dec. 2. de ordinariis, Put. dec. 92. lib. 3. canique sapientia fuisse tentata a Sac. Congreg. testatur Lotter. de benef. lib. 1. q. 21. nro. 110. Fagnani e. & fin. litera, de his que sunt a Prelato sine consensu capitulo, ubi de materia interventus capitulum Cathedralium in Synodo provinciali.

³ Ubi vero tenenda etiam est hæc secunda opinio, quam præferunt ex autoritate Sac. Congreg. & Rota sequendam esse credebam; Adhuc tamen pro invaliditate respondi, dum ob literalem dictorum canonum dispositionem, omnes concordant, confilium falso petendum esse, quod sequitur non fuerit, non obstante acceptatione Canonorum pro majori parte, quoniam id gelitus fuerit a singulis extra congregationem capitularem, unde propter dico non poterat actus capitularis, quoniam in majori parte, quinimo ab omnibus singulare tamen gelitus esset. Innoc. in e. cap. 10. de rescript. n. 9. Faber de Senis conf. 61. n. 9. Cavalier. dec. 193. n. 5. & habetur plures in sua materia sub tit. de Canonice & Capitulo.

Ipsum enim nomen, seu vocabulum *Synodus*, utpote signis congregacionem, denotat hujusmodi actus capitulariter, seu collegiatus explicando esse, ut etiam clare comprebatur Sac. Conc. Trident. s. 24. de reform. c. 2, ubi renovando dispositions e. con. 18. iij. praepucipit Episcopis, cum singulari annis synodum convocent, unde habemus, quod multibz examinatores synodalis infra annum, non possunt ali in eorum locum subrogari per solum Episcopum sine consilio capituli, ex deducis apud Berard. decif. 362. & in sua materia sub tit. de Parochiis. Et per necesse requiri Congregatio capitularis, ut nomen & effectus constitutio synodalis habeant, cum operatione non competente aliis decreto, & statutis solis Episcopi, quod haec durant durante vita, ita Prelatibus, constitutiones vero synodales tanquam leges sunt perpetue, & obligant semper, donec revocentur.

Vero quia idem Archiepiscopus adhuc vivebat, dixi inanem videri hanc inspectionem, quoniam ubi etiam non subfuerint tanquam constitutiones synodales, adhuc afficerent, & servari deberent tanquam decreta, seu ordinationes ipsius Archiepiscopi, cuius prefat durante, effectus videtur idem. Idque punctus confitebat in eundem constitutionem iustitia & probabilitate, quoniam ubi efficit injuria, seu exorbitantes, haberi posset recursus ad Sac. Congreg. Concilii, vel Episcoporum pro reformatione, passim feruolita, etiam ubi agitur de Constitutionibus editis in Synodo formiter congregato, & e converso si validæ & justæ, servari debent tanquam simplices ordinationes Episcopi, ut supra.

Nihilus vero momentum dictum crediti motuum moderatae autoritatis, quoniam in effectu haec non aderat, cum solum provisio Sac. Congreg. concernente necessitate adhibendi, magis unum ministrum, quam alterum, cum prohibitione illum removendis, seu cauas alias delegandi, non autem pertinet ipsam Episcopalem autoritatem, potissimum quia dicta provisio erat circa cognitionem causarum ac ea, quae pertinent ad munus Vicarii, unde percutere non videbatur mactaria constitutionem synodalium, in quibus Vicarius nō acere habet.

In propofito autem constitutionum synodalium, in consiglio Advocatorum tento pro directione causa in pluribus controversiis veritibus inter diæceses Ampurian. & Civitan. infimul unitas, cum super deputatione Vicarii, sede vacante, quam super precedenta, ac etiam iure convocandi ad synodum iuxta decisiones, quae pro majori parte habent impresta inter respon. p. 9. quoniam omnium controversiarum dictio penderet ab eodem principio unionis, an scilicet illa est hæc principitaliter, ita utraque Ecclesia, vel diæcesis conservaret in suo primario status, vel e converso cetera accessoria & subiectiva ex illis, que habent in eadem Ampurian. & Civitan. hoc libro, sub tit. de premissis. 7.

DISC. LVII.

In Oppido Posticci Matheranen. seu Acheruntin. diæcesis cum quidam clerici diæcesis Anglonem, de nocte amicite causa associati a clericis, eidem loci, homicidium partaserint, porrecta contra eos querela ex parte Uxorius videlicet & filiorum pupillorum in curia Episcopali Anglonem curavat ita diligenter habere a curia faculari processum su-

per corpore delicti & indicis, deinde processus citadines contra querelatos, ex quibus aliqui non comparantes reputati fuerint contumaces, atque ad peccata contumaciam condemnati, alii vero comparantes, & constituti, confessi sum homicide causale, juxta eandem facti letem: ab ipso metu occiso coram judice faculari in agro recognitionis corporis delicti enarratum; Et e converso Vicarius foraneus dicti loci delicti, processus formavit contra solum proprium diecclianum, ad cuius carcerationem processit. Post notabilem vero plurimum dierum decussum, Curia Archiepiscopali novum processus contra omnes formavit, ac successivè pretendentes a dicta curia Episcopali sibi tanquam judicii magis competentem remitti debet acta & carceratos, eidem tanquam suffraganeos, & subiecta in forma authoritativa & praepucipia id demandavit; Replicantibus autem officiis Curia Episcopalis parere non tenet, cum in hoc ipsa curia Archiepiscopali non gereret partes Metropolitanas cum suffraganeis, exercitibus tantum in secunda instantia, & in gradu appellationis & gravaminis, sed ageretur inter duos judices coequales, de jurisdictione, seu fori competencia questionem habentes a communi Superiori decidendam; Hinc proximè recurrente dicta curia Archiepiscopali per hujusmodi decisiones ad Sac. Congreg. Episcoporum, a summa parte defuper disputatione, ob aliquam facti diversitatem inter causae patronos, nulla capitula fuit resolutio, sed iuxta laudabilem stylum, demandatum fuit concordari factum coram Ponente, sed curia Archiepiscopali negligente exceptum opus prosequi, ita curia Episcopalis ab eis decisione victoriump reportavit, atque ad causam expeditionem processit.

In hac iugiter una disputatione habita in Sac. Congregat. scribentes pro curia Archiepiscopali, cum copioso allegationibus desumptis ex Farinac. q. 7. & Carleval. de Judicis, tom. 1. disq. 3. ex n. 89. nimis fide diffundebant in questione tractata per civilitas in leg. 1. C. ubi de criminis aciportes, & per Caponitis in c. postulatis de foro comp. super majori competencia ratione tam delicti quam originis, vel domicilli, ita cum authoritate cumulo probate curando verio rem esse opinionem assentimentum fori delicti upore digniori & magis probabile.

Scribentes pro curia Episcopali dicebant, non bene hujusmodi questionem ita greci & in abstracto tractari, ut cum aliquo exequivo faciat nonnulli moderni, sed procedendum esse cum causam distinguere, quia mediante veritas melius indagatur, ac recte conciliari possunt plures authorities, quae preventiōnem non causat, ex deducis per Farinac. d. q. 7. sub n. 52.

Ubi vero iudex domicili, bona fide, & absque collusione, formato processu ac serv. serv. prævenit in citatione verba, fortis verò in reali; Et tunc dicebant probabilis pro præventione respondendum esse, ut, auctoritate Mariani Socrati a. c. postulatis de foro competenti. n. 14. & aliorum habetur apud Franch. d. dec. 17. n. 3. Sperelli. dec. 17. n. 37. Et hanc distinctionem firmant etiam Abb. conf. 24. n. 2. per tot. l. 1. Tobias Nonius conf. 92. n. 10. & 16. lib. 1. Magoni. dec. Lacer. 70. n. 3. Facchini. lib. 9. contra. 21. Guazzini. ad defensam cap. 17. n. 32. Declan. trist. criminibus. cap. 19. num. 14. & cum hac distinctione solita fuit procedere Sac. Congregatio, prætentit in una Salernitana 28. Januarii 4. Martii 8. Aprilis, & 27. Maii 1602.

Fortius in hac facta specie, ex duplice circumstantia, una quod rei etiam partim carcerari & confessi, idque confessi remissio facienda non est, ut per Guazz. d. c. 17. n. 32. ac etiam quia præventione realis vincit verbalē, ex deducis per Vermigli. conf. 21. multo magis ubi adeit præventione in utraque specie reali & verbali quoad compararent, & quod non compararent, adeit condemnatio contumacialis habens specimen facta confessionis & realitatis.

Et altera; quia iudex loci delicti de magna negligentia reatur, quod si poterat, dum agebatur de preventione per dies 20. quo casu magis de plano pro altero judice præveniente respondendum venit, Farin. d. q. 7. n. 23. Sanfel. 4. 68. Tondut. de præventione. c. 2. n. 3. Neque cum ignorantia excusat poterat; Tum quia Ordinarius tenet scire & inquirere ea quae in sua diæcese contingunt, Buratt. dec. 459. n. 8. Tum etiam quia per processum & carcerationem dicti proprii diecclianii, jam notitiam delicti habebat, unde cum tanta negligenti refutari allorum non diecclianorum videbatur eorum punitionem neglexisse.

Magnum fundamentum constituant scribentes pro curia Archiepiscopali in præventione sequita cum dicto clericis proprio dieccliano, unde propter ratione connexionis, & ne continentia causa dividatur, inferbatur, etiam quod

alios socios criminis quamvis ab alio preventos, sibi cognitionem competere, atque iustus motivum mihi inferebat difficultatem, praesertim quia hujusmodi remissio fociorum criminis non fundabatur in sola ratione connexionis, itau alias effect incompetens, sed etiam in potentiori competentiatione loci delicti, pro quo stat regula, unde preventio dicti loci criminis influe videbatur ad totam causam, ac ad excludendam negligientiam, de qua ite judec exculcar poterat respectu non diaconorum illico ab ejus dicens difcendentem, unde hoc motivo valde timebam.

Respondebam vero scribens tanquam Advocatus, quod licet in principio juris, & de stricte ejus censura, ratione connexionis, & ob regulam, ne contentia causa dividatur, fons dignior trahat totam causam etiam quoad correos alias ejus non subditos; Nihilominus hujusmodi regula in prælocum habere solum videtur in civilibus, non autem in criminalibus, in quibus de conueniencia & prælia, quilibet cognoscit suum, atque preventio quoad proprium subditum, operativa non est quoad alios a proprio Superiori preventos, Cravett. conf. 232. n. 5. & per rot. Rovit. pragm. ubi de dilecto. m. 4. atque ita sius causa occasione adhibitis diligenter compseri practicari per Sac. Consultam, ac etiam ali quando practicatum esse per Signaturam Justitiae.

12. Praesertim vero, ac extra difficultatem, ubi connexion non est omnimodo & quoadammodo necessaria, quia nempe effectus de codice principio parvifloris omnes ab eo; differentia percutiens, quo cuius magis rigorosius intrat regula de contentia causa non dividenda, ob inconveniens contraria etat determinationum, quod feliciter incompatibilis unus iudex abfolvi, alter condemeret; Secus autem ubi personorum ac circumstantiarum diversitas est talis, quod compatibiliter, unus potest a suo iudice abfolvi, alter a suo condemnari, sive unus minus, alter vero gravius puniri, ut observat Cacer. lib. 3. variar. c. 10. n. 100.

13. Et hic era causa præsentis controversie, quoniam ex confessione ejusdem occidit supra, quo conformis erat confessio delinqüentium, homicidium quamvis non apparetum, sed casuale, patratur fuerat per clericos Anglonenses, qui scelosopos erant, clericis vero loci erat armis, & casualiter ibi reperiebatur affociando dictos exteros, amicitie & benevolentie gratia, unde propterea dici non poterat eus, ex deductis per Grammat. dec. 25. n. 5. & per rot. Clari. in præl. crim. 5. fin. 9. n. 8. Farin. q. 96. n. 28. Ideoque bene & compatibiliter poterat simul stare, unum esse abfolendum, alios vero condemnandum, sive unum mitius, alios gravius puniendos esse.

Dicebam quoque, in omnem eventum difficultatem tolli per electionem fori, quam vidua & pupilli ex privilegio l. un. C. quando Imperator &c. fecerant de ista Curia Episcopali Anglonum, dictum enim privilegium locum sibi vendicare etiam inter duos judices aequales probabant authoritate Thori in compendium decionum p. 3. verbo remissio causa inquisitoris, fol. 79.

14. Advertis hoc motivum scribentes pro curia Archiepiscopali deducunt resolutionem Sac. Congreg. Concili in una Baren. de mensi Aprilis 1628. per quam firmatur hujusmodi privilegium locum non esse inter forum Ordinarii & Metropolitanum; Verum facili erat responso ex defectu applicationis, quoniam tam de curia communis, quam clariss ex dispositio S.C.T. (cf. 24. de reform. c. 20. Metropolitanus non est iudex competens, nullamque habet jurisdictionem in causis primæ instancie, sed solum in gradu appetitionis, que neque a quacumque provisione admittenda est solum à diffinitiva, seu diffinitiva vim habente iure declaraciones generales ejusdem Sac. Congr. Concili registratis apud Quarantan in summa Bullarii, verbo Archiepiscopi authorita. Unde propter ea recte dictum fuit dictum privilegium non intrare, cum illud procedat inter plures judices aequi competentes, in eadem instancie, vel quia finis plures eandem cumulantur habentes cum præventione, vel quia unus ex una ratione, alter ex altera, ut in præfenti, vel quia sit forus Principis, qui habeat etiam facultatem procedendi in prima instancie, & concurrendi cum Ordinario; Super premissis tamen omnibus nullum maturum ad determinatum iudicium pro veritate efformari potuit, dum causa ulteriore disputatio progressum ex supra non habuit.

ANNOT. AD DISC. LVII. cum plur. seqq. ad LXIV.

In his discursibus agitur de materia competitæ fori, in qua dari non potest certa regula, cum revera rotum peneat ex particularibus causis circumstantiis, praesertim ve-

ro ex principiis, seu regionum stylis, utpote ab antiquo introductis, in eo feliciter intermedio spatio, in quo ista pars Orbis vixit sine facultate legali, ut advertitur praesertim infra dicit. 99. ubi plures distinguuntur causas; Ac propter in ista praesertim materia in dies experimus illum errorum atque Jurisprudenciam merè pragmaticam, connaturalem procedendi cum generalitatibus, vel cum litera legum, & Canonum, & doctrinatum, non distinguendo loca, tempora, personas, & causas, aliasque circumstantias, & quasi quod opiniones, & regulæ, que habentur in Curia, praesertim per Tribunalia utriusque Signaturæ Gratiae, & Justitiae, ad quæ de his controversiis agere pertinet, attendi debeant tanquam leges finis in toto Orbe, & è converto idem opinantur professores aliorum ditionum, quo abſtundit.

Erede adem materia competitæ fori, agitur etiam infra dicit. 65. & seqq. & sub tit. de judic. disc. 3. & in anno. ad Conf. Trident. dicit. 33.

FIRMANA MOLENDINI PRO FRANCISCO STUCCIO CUM PETRO MAZZOLENO.

Causa disputata in Sac. Congreg. Immunitatis, & Tresoribus pro Stuccio.

Clericus, qui tanquam auctor obtinuit rem contra laicum à manibus iudicis laici, an post coram eodem conveniri pro eiusdem rei dimissione, vel porius fit convenientius coram suo iudice Ecclesiastico, & distinguuntur plures causas clerici habentis bona autoritate iudicis laici, an coram eo conveniantur.

S U M M A R I U M .

1. Falsi series.
2. Clericus obtinens rem à iudice laico an coram eodem conveniat ad eam dimittendam.
3. Distinguuntur plures causas.
4. Derivatione, ob quam clericis expediri restringi opinionem ecclesiasticam pro iudicione laicorum.
5. Etiam in causa quo cognitio causa contra clericum pertinet ad iudicium laicum, exceptio non ad ipsam, sed ad Ecclesiasticum pertinet.
6. An quando Ecclesiasticus obtinet hereditatem, vel alia bona a manibus iudicis laici, coram ipso super eiusdem conveniatur, praesertim qui adiutavit hereditatem & fuit immisus ad bona hereditaria.

D I S C. LVIII.

Ubhastato ad instantiam communis Massæ, pro quodam credito per ipsam prætempio a Franciso Stuccio, quodam iustis molendino, coq. deliberato Petro Mazzoleni clero, tanquam ultimo & majori oblatori, interposita per Stuccium appetitione; obtinuit à iudice secundæ instancie manutentionem ratione militaris, vel notoria in justitia dictæ exequitionis, & respectivæ substationis, cuius manutentionis executioni ex opponente Mazzoleni deliberatio & possestori ex defectu iurisdictionis dicti iudicis tecumæ instantia clericalis cum isto tanquam clerico; Atq; introducta causa in Sac. Congreg. Immunitatis, prævia bina acti disputatione, pro dicti mandati de manutentione executio ne reponsum fuit, opposita fori incompetency non obstante; Atq; mihi pro dicto Stuccio scribenti reflexione etiam ad solam veritatem, iusta, & probabilis visa est resolutio.

In hujusmodi autem disputationibus, lxxibentes pro clero de fori incompetencye opponente cum copiosis allegacionibus probate combabantur, quod quicquid in contrarium dixerint, nequit apud Canonicas & Morales, sed etiam apud Legistas, & facultares, magis communiter recepta est opinio clericorum favorabilis, quod faciliter quamvis à manu iudicis laici adversus laicum rem obtinuerit; Attamen si tanquam reus pro ejusdem rei dimissione conveniatur, coram suo iudice ecclesiastico & competenti convenient debeat, ad not. per Canon. as in c. fin. de iudicis, Marta de iuris dicit. p. 4. cap. 159. & ultra modernos canonistas & morales, id communis ore firmantes, dicebant admitti etiam per ipsos Civilistas, seu laicos, praesertim Carleval de iudicis, &c. l. 2. n. 691. Salgad. in laby. p. 2. c. 6. n. 43. & seq. Sanfel. dec. 2. Rovit. dec. 44. Capyc. Latr. dec. 123. na. 7. de Marin. rot. 206. lib. 1.

Scribens in contrarium, non negabam præmissa in causa suo,

suo, dicebam vero æquivocari in applicatione, pro qua congrue facienda, procedendum esse dicebam cum distinctione causum. Quorum primus est, ubi clericus ex aliquo interdicto possestori adipiscendus, seu ex alio remedio, possestori nem à iudice laico obtinuit, absque alia reservatione, vel conditione ad bona vacans, seu etiam ad plena, quorum possestori non appellando acquererit, itau illud iudicium jam terminatum sit; Deinde vero alter intercessus, credens habere meliora iura, super eisdem bonis novum iudicium ad vocatorum institutus; Et tunc licet non defnitive, clericum posse etiam convenire coram eodem iudicale, a quo dicta bona obtinuit. Admittebam tamen veterem, ac magis communi esse in contrarium, juxta præmissas authoritates, ex ea convinenti ratione, quod primum iudicium omnino finitus & effectuatum fuit; Itud vero dictum omnino, in quo clericus veteram personam rei gerat, & conuenienter conveniendum est in foro suo.

Alter casus est, ubi clericus à iudice laico immisus est in possestionem, non pure, & simpliciter, sed cum clausulis praetermissis suis alterius, puta fine prejudicio habentum meiora & potiora iura &c. partis autem non veniat ipse principalis possestori, contra quem immisus data est, sed, vel eo acquerente, vel quia possestori effectus vacua, post consummatam executionem veniat tertius; Et tunc non levius est controvergia, quoniam Marta d. casu 159. ex Zuccardo in fin. C. de edit. Dic. Adr. n. 308. acriter subtiliter isto cau procedere idem quod in precedenti, ac intrare eamdem traditionem Canonistarum in dolo e. fin. eamdem rationem, quod feliciter primum iudicium fit finitus, itud vero fit omnino novum, in quo clericus gerat personam rei convenientis. Et cum vero pertinente communiter moderni Canonistæ & Morales.

Contrarium vero, quod scilicet iudex laicus, auctio re manente competens, ex quo clericus, ita conditionaliter possestionem ab eo obtinuit, ut ad eisdem nutum sit eam dimisimus, seu purè, quod index prædictus eam penes restringit, dando folium cisticum per simplicem remittit ad eum iusnotum revocabilem, ex Pereg. de fiduciis art. 8. n. 63. & seqq. plenè ceteris allegatis subtiliter Carold. Grati. de effectu cler. l. n. 447. Christoph. de Pazzo de rotulas. c. 64. n. 13. Carleval de iudicis, d. d. p. 2. n. 950. & 952. cap. 3. seqq. Larrea decr. 6. Capyc. Latr. d. decr. 1. 25. na. 8. Salgad. in laby. d. par. 2. c. 6. n. 51. cum seq.

Quia vero iste non erat causa controversie, atque laudabilis Curtis stylus prohibet evagationes in superfluis, idcirco integrum locum veritati relinquendo, itam opinionem vacuam restringit obiter folium infinitum, ad convincendum aquivocum seribentium cires allegationem plurimum ex præmissis authoritatibus de his secundo, vel primo laico loquentibus, in quorum neutrino verbatur, incidenter tamen dicendum, quod quidquid fit in urbe & Stato Ecclesiastico, in alijs tamen Principibus hæc secunda opinio in prædictis illi, à quo ipse causum habebat, dicendo confirmare ralem videbatur, præterea ubi agitur de possestionem vacua, nullum tamen defens præbendo determinatum iudicium, dum causa necessitas, utpote extra causum controversia non exhibet formaliter articuli diffinitionem.

Tertiū demum, omnibus ad rem non facientibus, est causus præsentis controversie adaptabilis, ubi scilicet iudice laico nulliter, vel injuncto solitante laicum possestori sua possestionem, quam transferat in clericum, primus possestori non acqueret, sed vel per viam appetitionis ad Superiorum, vel per viam nullitatis coram eodem, animo retinendo suum antiquum possestionem falso cilicem, petas ad naturalem manutentionem, vel reintegrationem; Et tunc, cum sensu etiam veritatis, qualem etiam habuit ipsa Sac. Congr. ut supra, dicebam omnino verius esse, ac extra omninem dubitationem, quod index iudex laicus, vel ejus Superior fit competens, quoniam tunc dicitur esse iudicem laicum, quod in terminis dictæ clause fine prædictio habentur apud Adden. ad Gregor. decr. 332. & per Rotam frequentem, præf. in Perutina fideicommissi 13. Junii 1668. coram Cerro, de qua causa in proposito in sua materia subtit. de fidic. ubi declaratur. Et hinc est causis, de qua agit Capyc. Latr. decr. 123. & 8. & 9. quia alter postea comparsus impugnat ipsius ius hereditarum in bonis aperte in vim constitutis.

Vel in ordine ad creditores hereditarios ex causa terris alieni, seu ex causa legati, ut erat proprie causa, quando isti ab eodem clericis citantur, seu provocantur coram ipso iudice laico, coram qui isti se provocati eum tunc reconvenient, quia nempe clericus, vel singulariter, vel generaliter, & per dictum, seu proclama, citaverit creditores, & lega-

legatarum pro confidendo solemiter, & legitimè inventarium, & in his terminis procedit dicta praxis, de qua reftantur Regnicola, praesertim Hodieni, ad Surd. dec. 26. num. 15. & fin. post num. 26. licet enim de stricto jure dicta reconvocationis locus esse non debat, quoniam hoc non dicitur judicium necessariorum ex plenè deducis per eundem Hodienum ubi supra, n. 13. & 14. Nihilominus dici potest adesse quendam colorum, cui dicta praxis reconvocationis provocato competentis innixa esse possit.

Sed ubi clericus, preambulum, ac inventarium perfectit, ita ut hoc voluntarium judicium omnino perficiunt, & ab solutum sit, ipseque est pacificus possestor hereditatis, in qua nullum habeat contradictem, solumque agatur de creditoribus quantitatibus, quibus judicium mere reale vel vindicationis non competit. Tunc omnino improbatum nullum fundamento innixum dicebam hanc proximam, quoniam ita est de directo exercere jurisdictionem cum ipso clericis ejusque persona, cum principalis actio sit personalis, cuius pedissequa, & accessoria est hypothecaria, seu alia rei persecutoria competens creditori quantitatis. Atque alias actum jam est de exemptione clericorum à foro laicali in bonis patrimonialibus, cum exceptis illis que ad ipsorum clericorum acquirentur, reliqua omnia utopè ex parentum, aliorumque coniunctione successione obvenientia, Trivulio ab A.C. pro observantia Bullæ Cœsar probentibus trahi clericos, & Religiosos ad forum facularem, Trivulio vero cipiente, quod instaretur in Signatura Iustitiae pro dicta inhibitione moderatione, eo modo quo in confimili causa super eundem obtinentur fuerat contra Pirovanos possestori quorundam honorum ad idem fideicommissum pertinentium, dicti Senatus jurisdictionem pariter declinavit, ex aliis, quod ipsa bona sunt affecta, quo nil absurdius, cum vere dicta clausula *salvo jure percutiunt juri & intercessione illorum*, qui habent ius privativum ad eum, cui concessa immisso fibi tali conditione, ob cuius purificationem actu resolvatur, ac evanescat, perinde, ac si ejus non esset, dum clericus impetrari potest ut talis judicem adserit, atque ab eo immisso in tali conditione acceptaverit, ita dictam conditionem resolvit acceperit. Sed ubi jus hereditatis remanet firmum, runc causis videtur indubitus, quoniam cessat dicta ratio resolutionis actus, cui unice ita praxis innixa esse potest: atque juxta ubique receptionem opinionem clericis successor laici, cum quo non sit ceptum judicium, convenientius est in foro suo ecclesiastico, ut latè Carleval, ubi supra, n. 302. & 304. cum seqg. Multò magis in legato quantitatibus, cuius laicus defunctus nuncquam fuit debitor, sed debitum oritur cum clericis herede.

MEDIOLANEN. FIDEICOMMISSI PRO PRINCIPE TRIVULTI CUM CONVENTU CARMELITARUM S. JACOBI IN COMA.

Discursus in congressu pro directione cause.

An clericis & ecclesiasticis possidentes bona spectantia ad aliquod fideicommissum, seu majoratum, evocari possint ad forum secularum, & conveniri coram cojudice, coram quo pender judgmentum universale, super ipsum fideicommissum canonizatione, & pertinentia.

S U M M A R I U M .

- 1 *Facti series.*
- 2 *De questione majoris competentie inter plures foros, cuius generis, & unionis causarum in uno recessive.*
- 3 *Quid ubi quodlibet inter foros diversi generis, vel ecclesiasticum, & secularium, an clericus trabatur ad forum secularum, in quo tractetur causa universalis hereditatis, vel fideicommissi, referunt opinio affirmativa Baldi, contraria n. 7. & 11.*
- 4 *Diversitatis dicta opinionis.*
- 5 *De foro digno trahente.*
- 6 *De concordatis Mediolani inter utrumque forum, & num. 14.*
- 7 *Reprobatur opinio Baldi, de qua n. 3.*
- 8 *Clericus qui habet rem à manu judicis laici, an coram eodem conveniatur super ejus restituitionem.*
- 9 *Declaratio conclusio connexionis, & l. Nulli.*
- 10 *Quando clericus evocetur in concuru creditorum, vel alio iudicio universali coram laico.*

- 11 *De alia declaratione doctrine Baldi, de qua n. 3.*
- 12 *Quod canonizatio iudicis universalis coram laico afficiat clericos, & ecclesiasticos.*
- 13 *Canonizatio fideicommissi cum herede gravato afficitur possessores honorum.*
- 14 *De concordatis Mediolani, de quibus n. 6.*
- 15 *De alienatione rei litigiosae in clericum, an iudicium propositum possit cum laico.*

D I S C . L I X .

Pars I. De Jurisdictione, &c. Disc. LIX.

quod clericus à laico condemnari, atque ad dimittendum bona directè urgeri valeat, quoniam illud est canonizari titulum universalem, ac firmari statum, aliud vero cogi singulos possitores ad dimittenda bona, quæ praetendatur speccare ad ipsam Universitatem, cujus pertinencia per iudicem competentem cum legitimo contradictori, cuius primaria defensio fit, firmata est.

Et sic ita bene simul, fideicommissi existentiam, & pertinentiam canonizatam esse coram judice laico, qui vel ratione majoris partis honorum, vel ratione capitis ipsius fideicommissi, seu majoratus, aut alio respectu sit magis competens juxta distinctiones, de quibus infra, d. disc. 87. Etiam men quo clerus possit aliquorum honorum pertinentium ad idem fideicommissum, praepositto isto titulo, utpote ad eum canonizato coram iusto judice competente, convenienter debet coram suo iusto judice ecclesiastico, non ad effectum ut denio de ejusdem titulo existentia & pertinentia ex integrō disputandum sit, sed ad effectum cum audiendi in aliis exceptionibus, quo posita etiam dicta canonizatione tituli universalis, possunt particulariter competere, quia nempe illa res non praetendat ad fideicommissum, five quia ratione distinctionis rectè distracta sit, cum similibus, relevato bolium fideicommissario actore ab onere ex integrō in hoc particulari iudicio afferendum ejus tituli universalis canonizationem ita praeponendam, dummodo coram iudice competenti, & cum legitimis contradictoribus, quorum primaria causa defensionis est, id sequuntur sit, bona fide, & abique fraude, vel collusione juxta doctrinam Bart. in ead. l. fin. C. de ead. Dic. Adrian. n. 13. Peregrin. de fideicom. art. 53. in principio, cum alio in d. disc. 87. & habetur in Bononiensi. deic. com. de Pancaldi 4. Februario 1654. coram Bevilacqua, ubi quod canonizatio fideicommissi cum heredibus gravatis tanquam legitimis contradictoribus, & in causa statu, faci ius, & praeponenda est cum tertii possessoribus singularium honorum ad idem fideicommissum speccantium, quos proinde tanquam habentes interesse consecutum, non autem ius principale & coequale, talis canonizatio afficit.

His tamen non obstantibus, contrarium dicebas videri probabilis, quoniam dictum assumpsum Baldi, ut qualitas rei trahat ad personam, privilegio clericis non obstante, volvare quidem solet per ora aliquorum legislatarum, & in aliis quibus Tribunalibus laicibus. Verum nequum communis omnium Canonistarum & Moralium vota, sed etiam ex magna communione corundem legitarum fieri, excepta causa feudi, reprobatum est. Atque adeo id verum est, ut quamvis bona obvenient in clericis è manu Judicis laici, si tamen ipse convenientius est tanquam reus ad illorum dimissionem, non coram laico, sed coram Ecclesiastico conveniri debet, cum declaracionis tamem, de quibus supra in Firmano, disc. prel. ubi habentur tractantes huiusmodi questionem, multo magis in praef.

Neque supradictae rationes in contrarium ponderatae urgunt evidenter. Regula enim connexionis deducta ex text. in l. nullis. C. de iudicis, cum concord. procedit inter plures foros ejusdem generis, quorum quilibet efficitur alter competens, quamvis per aliquam exceptionem recubilis. Puta quia efficit omnes fori laicales plurimum possessorum sequuntur laicorum competentes, vel è converso, iuxta causas, de quibus in allegatis Urbevetana & Montis alti, d. disc. 74. & 87. cum similibus; Secus autem ubi agitur de foris omnino dividitis, & in quibus respectu obicit omnimoda, & habilitate incompetenta, ut eis foris laicis respectu clericorum, iuxta communem distinctionem Canonistarum in cfin. & disc. 95. & seqg. & tom. 3. disc. 2. n. 13. & bene explicat Trentac. l. 2. var. 1. 3. & 8.

Pariter ad rem facere non videbatur exemplum Signature cum Piroviano uspiro. Tum quia supponebatur in illis bonis concurrere qualiter feudalem, unde ratione feudi fori laicis Domini reputari etiam competens cum clericis ex claris iuribus, in cap. 6. & 7. de foro compet. Tum etiam quia supponebatur agi de bonis de tempore moti dicti iudicis in Senatu possibili per laicum reum conventionem, & que ligatio iusti viae juri affecta, ad dicto laico reo-convertito & possessor transferant in dictos Pirovanos clericos, unde potest voluntatis tanquam autiores voluntarii in causa bene introducunt in foro debitor laici, super cuius bonis, vel ad creditorum instantiam etiformant concursus, cum revera ipse debitor laicus sit reus, cuius forum clericus actor (qui debet) iuxta dispositionem textus in cap. si clericis laicum de foro comp. Pro indeque dicebam dictam Baldi doctrinam ita intelligendam esse, quando feliciter clericus non possessor, pro ejus iure & interesse invitatur tanquam actor, vel respectu defensor voluntatis, iuxta causam, de quo in alia Mediolan. disc. seq. fecis autem ubi possidet, & vocatur tanquam reus necessarius, ad effectum condemnationis ad dimittendum, ut declarat Zuccard. in ead. l. fin. n. 307. quem referunt & sequuntur Menochi de adip. sc. d. remed. n. 75. & Gratian. disc. 238. n. 94.

Magis autem urgere videbatur dictum inconveniens, ne datum scripta, sed etiam humana testi contrarium, quod feliciter idem haeres, vel fideicommissarius cogere, cum insupportabilibus expensis & incommodis, super ejusdem tituli canonizatione, ut judicex ex integrō sublinere, quo sint possessores honorum & iurium ad eandem Universitatem pertinentium. Cum alio etiam inconveniens, ut supra ejusdem tituli canonizatione plures diversae, vel contrarie prodire possint sententiae, quia unus iudex canonizet, alter reprobat; Verum id non videbatur sufficiens motivum, ob

MEDIOLANEN. BONORUM
PRO CONFRATERNITATE
SEU SCOLA S. MARIE AD S. SATIRUM
CUM COLLEGIO BARNABITARUM;
Casus decisus per Rotam, pro Confraternitate,

Confraternitatem, vel adiunctantiam laicorum sub aliquo pio instituto. An gaudente exemptione fori laicalem, quando, & quomodo? Clerici, seu alias exempti a foro laicali. An ad illum evocari possit tamquam actor voluntarius, & cum clausula, quatenus putaverit sua interesse. Et quatenus evocetur. An tanquam author laudatus, seu necessarius defensor, aut alias medium habens intereste, declinare valeat talem forum, ut eaufam traheret ad suum Ecclesiasticum.

SUMMARIUM.

1. *Factis.*
2. *De exclusione Religiorum à fideicommissaria successione ex voluntate testatorum remissive.*
3. *An prius confraternitatem laicorum dicuntur ecclesiastica tam quod exemptionem a foro laicali, quam circa alienationem bonorum.*
4. *Cui potius imputandus sit neglegere fori declinatoria.*
5. *An clericus autem laudatus, & necessarius defensor de clero fori.*
6. *Quid in materia Aegidiana an cetera ratione qualiteris actoris laudatus Ecclesiastici.*
7. *Ubicunque de iustitia vitiis non attenditur omissione denuntiationis faciente vniuersitatem.*
8. *An denuntiatione facta coram Judge incompetenter sufficit.*
9. *An clericus citius posse per Judicium laicum tanquam defensor voluntarius, si sua putaverit interesse.*
10. *In concilio creditorum, vel a dicto judicio universali spectato persona debitorum laicorum, unde potius evocari Ecclesiastici tanquam alterius voluntarii.*

DISC. LX.

Ob evictionem a dicta Congrega. seu Schola ipsam aliorum bonorum iure fideicommissari vindicatorum, egit illa in iudicio Salviani contra dictum Collegium Barnabitarum, tanquam authorem, & de evictione obligatum, & introducta per appellationem causa in Rota, coram Bichio, due prodierunt resolutiones ad favorem acutius sub diebus 26. Junii 1647. & 18. Maii 1648. ad quantum normam expedita sententia, & commissi per appellationem causa in eadem Rota coram Corrado prævia decisione 21. Maii 1649, emanavit sententia confirmatoria, idemque sequuntur in tercia iustitia coram Albegato, eum pniea etiam decisione 21. Junii 1652, qua dictiones nempie prima terita, & quarta sunt 163. & 312. p. 10. & 278. p. 11. rec.

In hujusmodi disputationibus punctum fuit, an evictio ad quam agebatur, iuste, vel potius ex injuria sequitur effet, prætentendo Collegio reo intento, illam injuriam sequitur esse ob adhuc non purificatum fideicommissum ad favorem evincientem, utrum pretorium de genere vocato, ob superexcellentiam proximorum quanvis Religiorum de Religione capaci in communione; Deducendo etiam nullitas processus & actionum, ex cuius ejusdem Confraternitatis non declinantis foram laicalem, a quo scribentes in contrarium dicebant eam esse exemptam; Ac etiam quod male facta effet ipsi Collegio litis denuntiatione omnino necessaria, ut ad evictionem agi posset, utrum facta coram eodem judge laico, coram qui ipsum Collegium indubitate ecclesiasticum, & constitutum ex fæderibus & clericis regularibus profectis, citius non poterat ratione omnino incompetentia & incapacitatis dicti judicis, seu fori laicalis. Et sic tres fuerunt inspections, seu puncti; Unus in meritis negotiis principalis, & circa evictionis nullitatem pendente ab exsitu & pertinencia fideicommissi; Alter circa competentiam fori dicti Confraternitatis, an illeconveniri, ac condemnari potuerit in foro laicali; Et tertius circa denunciationem facta in eodem fo-

re laicali dicto Collegio authori laudato, seu necessario defensori.

Super primo, cum ad cause defensionem evocatus esset in secunda instantia circa initia professionis in locum unius ex Advocatis defecti, qui jam in imminentia iuritatione corr. Corrado exsiperat super dicto puncto firmago etiam in duabus precedentibus instantiæ decisionibus cor. Bichio, modice accepit nulla fuerunt mera partes, unde proterea de eo non agitur in sua materia sub titulo de fideicommissis, sunt autem decisiones notabiles super puncto exclusionis Religiorum quanvis de Religione capaci, nedum ob expressam, sed etiam ob conjecturam voluntatem testatoris de quo non semel actum habetur. In d. tit. de fideicom. praefertur in Romana fideicommissi de Cupis, & in Bonon. fideicommissi de Bonifio pro Monasterio S. Michaelis, atque reflecendo etiam ad veritatem, iuste & probabilem videtur, ut ex fundamento in dictis decisionibus contentis.

Quatenus vero pertinent ad secundum punctum circa defectum jurisdictionis, seu incompetentiæ fori laicali cum dicta Confraternitate; Cum sensu etiam veritatis, dicebam indebitum esse oppositionem, cum non confundit hujusmodi Confraternitatem habeat requisita necessaria ad eam faciendum verè Ecclesiasticum, tam ad effectum fori, quam etiam ut ejus bona decenter ecclesiastica, & cadentia sub disputatione Extravag. Ambitio. de reb. Eccles. non alienam, quod scilicet Ordinarii, vel alterius ecclesiastici Superioris autoritate formiter errecta esset, cum Ecclesia, seu Oratio, campana, & alias loci ecclesiastici requisitus, quis in presenti celsibat. Nil obstante quod multa exercerent operas pietatis, quodque ad limites S. C. T. ab Ordinario visitarent, atque reverendissimis rationes, quoniam recepta diffinitio est, de qua non semel hoc res. ac etiam sub altero, de alieno & contraria materiis dicta, extravag. Ambitio, quod aliud est eis locum ecclesiasticum, aliud vero eis plenum unde posita prima qualiteris, inefisit dicta secunda, non autem est contra, quia sunt bene simili, locum eis plenum, & tanquam taliter subiacere Visitacioni Ordinarii, vel alterius Superioris ecclesiastici, tam circa institutionem, & opera, quam circa administrationem bonorum, ac reddituum rationum. Et tamen remanente adiunctam laicorum, quoniam bona temporalia subjectam fori laicali, ac etiam non subjectam prohibitionem alienationis bonorum ecclesiasticorum ex iis, que habentur collecta per Carol. de Gras. de effct. Cleric. effct. 1. n. 122. & seqq. Barbos. de Episc. alleq. 75. cum aliis, quia iusta stylum habentur sicut calamo deducta in tercia decisione cor. Corrado, dec. 212. part. 10. ac etiam eadem die 21. Maii 1649. firmata fuit in Calaritanis iuris visitando coram eodem, & dieinde in Melvetiana bonorum 10. Februario 1651. & 10. Maii 1652. coram Melito, quoniam secunda ex dict. 148. par. 11. rec. & in aliis quoniam est distinctio recepta.

Et nihilominus, ubi etiam de hac specie contrarium probabilius prætendit potuisse, quod scilicet iste dicendum est etiam ecclesiasticus privatus subjectus pro ecclesiastico, atque exemptus a laicis. Adhuc ramen dicebam, neglegitam fori declinatoriam, potius, ipsi Collegio imputandam esse, dum lis denuntiatione fuit, & quicquid certam scientiam habuisse etiam ante denuntiationem, ex pluribus facti circumstantiis constabat. Ex ea clara & convincing ratione, quod cum hujusmodi materia fatis controversia esset inter ecclesiasticos & laicos, atque apud eos sit nimis delictum, dicendum propter irrationabile videbatur imputare illius Confraternitatis Rectoribus, & administratoribus omnibus laicis (stante præfertim retroacta observantia) cur non tentaverit adeo periculum & sibi in persona ac bonis præjudiciale punculum, quem magis tute tentare poterant ipsi Clerici Regulares, & indubitate ecclesiastici, Magistrorum secularium indignationem non timentes?

Cumque inter scribentes pro dicto Collegio adcesserit Moneta & Boffius, docti & celebres morales, ut corum operadocent, hisque Religionis professores, qui cum copiosissimis allegationibus deducebant opiniones ecclesiasticas jurisdictionis favorabiliores, quas mortales præfertim tueri ac ampliare profertur, dicebam quidem Collegii, ipsorumque Religiorum culpam ita augeri, quoniam iuxta opinionem, quam ipsi alique ecclesiastici profertur ex collectis per Bellet. disq. cleris. p. 1. de favore Clericorum reali, 6. 2. n. 19. Carol. de Gras. de effct. 1. n. 261. & seqq. clericis author laudatus, seu necessarius defensor declinat forum laicale, & trahit eaufam ad forum suum, idcōque ipsi magis imputandum erat, cui id non erigitur.

Quoniam revera haec opinio sit minus vera, minique recepta, quoniam attendunt intereste impeditum, non autem

Pars I. De Jurisdictione, &c. Disc. LX.

139

tem medianum, atque actor sufficit causam agere cum postfere bonorum, ad quæ dirigitur actio, ad communiter notata per scribentes in L. venditor, ff. de judic. Covar. præf. eu. c. 8. sub nu. 3. Mangil. de evit. qu. 8. nu. 1. Capo. Lat. consulf. 65. n. 20. Carleval. de judic. p. 1. disp. 2. n. 66. apud quos ceteri, & hanc tanquam veriori tenut Rotam in Perufenia Salviani 15. Maii 1654. coram Peuting. & inconclusæ servat præsis ferè omnium Tribunalium Europa, præfertim extra temporalem ditionem Ecclesiæ, in qua, ut ipsius in aliis dictum est, cum unus & item sit utriusque fori Princeps & caput, non adeo mordicus super hujusmodi distinctionibus infinitur. L. et quod punctum Aegidiane, cujus occasione de hoc articulo agitur per Rotam in dicta Perufenia coram Peuting. habet difficultatem ex iis, que habentur infra in Albenam, seu Pedemont. hoc eod. tit. dif. 63. ubi de eodem articulo Clerici authoris laudati.

Demum quod terium inspectionem, seu punctum denunciations, quam dictum Collegium prætentebat sibi illegitime factum esse coram judge facultati omnino incompetenti, inanis labor videbatur super eis immorari ex recepta conculcione, de qua in hujus causa dicti confitit, & in sua materia sub tit. de empl. & vend. quod scilicet conflito de jutitia evictionis, ex quæitate illa prætendenda est, quoniam negligit facta illa denunciationis formalitas, que de stricta juris censure requiruntur, cum aliis est species pœnae, que hodie ex canonica aquitate in utroque foro recepta non exigunt ultra intereste, quod proinde spectatur dicendo authori opponenti non denuntiatione, quod deducat quid deductus suis fuit, si ei formalis denuntiatione facta esset, nam alias imputanda non est omnis illarum diligenterian, quas constat non fuisse proluctores iuxta vulgaria & recepta axiomata, quia laicus credebat, ob non oppositum ab ipso clericatum in minoribus, qui ex facti circumstantiis dici non poterat notoris, sed potius notabiliter ignoratus.

Ad quod probandum deducuntur receperint Curia proxima, quod licet Aegidiana non comprehendat bona possedit per clericos, sive de directo dominio Ecclesiastiarum, quoniam contentio esse inter laicos, quia reputatur constitutio laicis nullam recipiens alterationem a confirmatione & extentione Summi Pontificis, utpote id facientes ex persona Principis magis quam Pontificis iuxta firmata in Roman. de Stac. pucius 9. Jan. 1611. Coccino. quare reputatur magistralis, dec. 472. p. 2. rec. 441. nu. 2. & 3. p. 9. rec. add. ad Greg. dec. 581. Roman. vñca 17. Junii 1658. Bevilaq. & paf.

Nihilominus si infra tempus datum ad appellandum, vel post interpositum appellationem processum est ad executionem bona possedit quia, scilicet in actis oppositum non esset de clericis, sive de directo dominio Ecclesiæ, talis executio non reputatur attenta iuxta decisionem in Aegidiana bonorum 10. Junii 1633. Veroipio, Viterbiense. fideicommissi 16. Junii 1642. Cerro.

Et in omnem eventum dicebant, dictum Franciscum ob non oppositum clericibus, & successivè fori declinatorum, tamen teneri ad refractionem expensarum, & dannorum ex lujusmodi actis ad actrice & deliberataris passorum, ne eius contumacia, vel negligentia in aliorum bona fide procedentium damnum redirent, ad text. in c. exceptionem de except. ubi Canonice præsumit, Felin. Dec. 241. Natta. cor. 495. nu. 10. Covart. paficar. c. 33. pof. nu. 2. Farin. q. 8. n. 16. Carol. de Gras. de effct. Cleric. 1. nu. 189. Selct. diquis. Cleric. tit. de favore Clericorum personal. 5. 2. n. 14. cum seqq.

Pro Galliberto scribens, cum sensu etiam veritatis, dicebat quod quidquid sit de dicta præs. Tribunalis A. C. vel Rotæ circa subtilitatem executionem factam in vim Aegidiane contra laicos putatibus de clericatu non opponentes, cuius contrarium tamen videtur magis receptum, ut in ad. Viterbiensem coram Cerro, dec. 283. p. 9. rec. ubi recessit ad dictam Franciam laicorum contra laicorum contra laicorum reputatum, & quia vero de Immunit. Ecclesiastica cap. seculares de foro competenti in 6. Abb. Felin. & ceteri in dicto cap. exceptionem de except. Covart. d. cap. 33. nu. 2. & ceteri plene collecti per Farinac. d. q. 8. nu. 15. Bellet. ubi supra, nu. 13. Unde proterea super hoc puncto nulla ha-

bitus. Executio infra tempus ad appellandum, vel post interpositum appellationem in vim Aegidiane contra clericum reputatum laicum non opponenter de clericatu, an remaneat valida, vel potius dicatur attenta.

SUMMARIUM.

1. *Facti series.*
2. *Executive facta in vim Aegidiane contra non opponenter de clericatu substatutur.*
3. *Clericus bona fide reputatus laicus, & non opponens de clericatu, tenetur ad expensas judicis.*
4. *De conclusione, de qua n. 2.*
5. *Et altera, de qua n. 3. que declaratur.*
6. *Alia declaratio ejusdem conclusionis.*
7. *Imputandum est actoris, cur qualitatem rei non acquistet, ut in effet Ecclesiasticus, vel laicus.*
8. *Qua expensa per clericum refici debentur.*

DISC. LXI.

Ontra Franciscum absentem Lucia creditrix, in vim litterarum exequitorialium in contumaciam obtentorum a Regia Audientia Tramen curavit bona & subbaffari quidam bona deliberata Thomas & aliis oblatoribus. Cumque Franciscus habita de his notitia, in eorumdem bonorum possessione hec tueretur cum inhibitionibus A. C. ratione sui clericatus, hinc proinde occasione moderationis dictarum inhibitionum introducta causa in Signaturam. Dicebant scribentes pro dictis deliberatis, quod gesta ut supra coram judge facultati subficiuntur debent tanquam contra eum, qui laicus credebat, ob non oppositum ab ipso clericatum in minoribus, qui ex facti circumstantiis dici non poterat notoris, sed potius notabiliter ignoratus.

Ad quod probandum deducuntur receperint Curia proxima, quod licet Aegidiana non comprehendat bona possedit per clericos, sive de directo dominio Ecclesiastiarum, quoniam contentio esse inter laicos, quia reputatur constitutio laicis nullam recipiens alterationem a confirmatione & extentione Summi Pontificis, utpote id facientes ex persona Principis magis quam Pontificis iuxta firmata in Roman. de Stac. pucius 9. Jan. 1611. Coccino. quare reputatur magistralis, dec. 472. p. 2. rec. 441. nu. 2. & 3. p. 9. rec. add. ad Greg. dec. 581. Roman. vñca 17. Junii 1658. Bevilaq. & paf.

Nihilominus si infra tempus datum ad appellandum, vel post interpositum appellationem processum est ad executionem bona possedit quia, scilicet in actis oppositum non esset de clericis, sive de directo dominio Ecclesiæ, talis executio non reputatur attenta iuxta decisionem in Aegidiana bonorum 10. Junii 1633. Veroipio, Viterbiense. fideicommissi 16. Junii 1642. Cerro.

Et in omnem eventum dicebant, dictum Franciscum ob non oppositum clericibus, & successivè fori declinatorum, tamen teneri ad refractionem expensarum, & dannorum ex lujusmodi actis ad actrice & deliberataris passorum, ne eius contumacia, vel negligentia in aliorum bona fide procedentium damnum redirent, ad text. in c. exceptionem de except. ubi Canonice præsumit, Felin. Dec. 241. Natta. cor. 495. nu. 10. Covart. paficar. c. 33. pof. nu. 2. Farin. q. 8. n. 16. Carol. de Gras. de effct. Cleric. 1. nu. 189. Selct. diquis. Cleric. tit. de favore Clericorum personal. 5. 2. n. 14. cum seqq.

Pro Galliberto scribens, cum sensu etiam veritatis, dicebat quod quidquid sit de dicta præs. Tribunalis A. C. vel Rotæ circa subtilitatem executionem factam in vim Aegidiane contra laicos putatibus de clericatu non opponentes, cuius contrarium tamen videtur magis receptum, ut in ad. Viterbiensem coram Cerro, dec. 283. p. 9. rec. ubi recessit ad dictam Franciam laicorum contra laicorum contra laicorum reputatum, & quia vero de Immunit. Ecclesiastica cap. seculares de foro competenti in 6. Abb. Felin. & ceteri in dicto cap. exceptionem de except. Covart. d. cap. 33. nu. 2. & ceteri plene collecti per Farinac. d. q. 8. nu. 15. Bellet. ubi supra, nu. 13. Unde proterea super hoc puncto nulla ha-

bita fuit difficultas, idemque scribentes in contrarium cōdebant.

Dificultas vero erat circa alterum punctum refectionis expeniarum, cires quem, licet contraria opinionem excusarum, cires quem, licet contraria opinionem excusarum, cires quem, licet contraria opinionem excusarum, & inde terminatē ceteris allegatis plenē taceatur. *Marta de Jurisfacti.* p.4. cap. 102. n.14. cum seqq. Agoscebam tamen, contrariam esse magis communem, & rationabilem in caūsu suo, de quo loquuntur text, & DD. in d.c. *Exceptionem;* Negabam vero applicationem ad casum, cum dicta conclusio vere, & proprie procedat, quando clericis malitiae, seu alias culposae difficiunt opponere de clericis, ut colligantem expensis, & laboribus defigant, dum text, considerat malitiam, cum eius presupposito procedunt Abb. Felin. & ceteri. Quia circumstantia in praefatis cestabat, dum ageretur de iudicio cōntunciali ex contumacia facta resultante à citationibus factis domini de tempore, quo Franciscus erat abfē, unde nulla sibi poterat malitia, vel negligētē imputari, dum statim habita de præmissis notitia, cum clericis dictis que inhibitiōnibus se tueri curavit.

Ex aliam circumstantia dicēbam dictum Franciscum ab hujusmodi refectione excusari, ex eo quod dicti possessorēs neglexunt patrem dictis inhibitionibus A.C. tēd adiūcū continuārunt in posseſſione obtenta a manu judicis laici, quæ perferentia iudicium dabat, quod si ab initio fuisse positum de clericis, non defitit, ut dictum conclusio- nē l. diffamari in Tribunali A.C. unde Antonio laico petente caūsum remitti ad forum suum competentem in dicta Civitate, tam ratione originis, quam domicili, iudice vero hujusmodi remissione nō denegare. Ex parte dicti Antonii rei conventi habitus fuit recusus ad Signaturem Iustitiae, à qua, partibus accertimē informantibus, prodit resolutio eidem Antonio favorabilis pro remissione partes, quod rescripsum totalem si hujusmodi sit impofit.

Ita limitatio mihi videbatur parum tua in ordine ad applicationem ad factum, cum recipienda videatur, quando possessor inhibitus, & de clericis certioratus, declarat perferentia animis te confondere, scribens pro Antonio, more Advocati plura cumplando motiva, etiam parum solidia, quæ pro ingeniorum varietate frequenter, magis quam statim & solidia, resolutiones cautele solent, deducēbant in primis quorūdī in hoc Tribunalū decantatum dispositio- nē Sac. Concil. Trident. ses. 24. de ref. cap. 20. ut causa omnes in prima instantia coram locorum Ordinatū cognosci debant; Unde propterē receptum est, A.C. eis Iudicem primi instantie in Curia, in causis vero extra Curiam, non data utriusque partis consenserit sive jurisdictionis prorogative esse solum iudicem appellationis, ideoque in prima instantia nulliter procedit, ut dec. 150. num. 1. part. 4. recent. tom. 2. decision. 49. Et 54. apud Post de fabbali. diffe. 181. num. 14. part. 10. & habetur in aliis hoc eadem tit. frequenter cumlāndū etiam tegulām textus in cap. si Clericus laicus, de foro competenti, ut clericis acto laicum reum in suo foro laicali convenire debet.

Venit haec, ut dictum est, concernebant confusa ornamenta Advocatorum plura motiva cumulantur, quoniam quiquid sit, an dicta Conciliaris dispositio locum habeat in causis merē prophani, ad forum ecclesiasticum præcisus non spectabilis, in quo probabilius videretur opinio negativa, quamvis vulgo curiale contrarium credat, ex his, quæ habentur Bonon. & in aliis, hoc eod. tit. Punctus erat, an clericis donator, qui iudicium ex remedio l. diffamari, seu l. sc̄contendat, institutus, super contractus à se initia informatione, ac bonorum à se donatorum libertate & pertinencia, dicendum est acto, vel reus; Si enī estet actor, de piano intrabat dicta regula textus in c. si clericus laicus, nulloque pacto dictum donatarium fecularium in aliena dictione orientem ad suum forum trahere poterat, secus autem est converti, si ipse potius reus dicendum est, cum tunc ejusquam clerici, & curialis abque dubio foro competens etiam in prima instantia fuisse dictus A.C.

**NEAPOLITANA DONATIONIS
PRO ANTONIO FRANCONIO
CUM CAROLO FRATRE.**

Causa disputata in Signatura Iustitiae, & resoluta
pro Antonio.

Clericus infringere volens donationem factam laico, in quo foro hujusmodi iudicium tractare debet, ac felicitē in Ecclesiastico & proprio, vel in illo laici donari. Et succēsivē an intentans remedium l. diffamari dicatur actor, vel reus, Et aliqua de competentiā fori ratione rei sita,

S U M M A R I U M.

1. Factories.
2. De prima instantia cognoscenda coram Ordinario, & A.C. in ea quando procedat.
3. De dispositione S.C.T. in cap. cause omnes, in quibus causis procedat.
4. Clericus ador tenetur convenire laicum reum in foro laicali rei contenti.
5. Intentans remedium l. diffamari, an dicatur actor, vel reus.

In hac autem questione apud antiquiores nimis controveria, num sc̄contendat intendens hoc remedium l. diffamari, vel sc̄contendat, dicendum est acto, vel reus, hodie ex magis communis, & recepta sententia, præsternit in Rot. & Curia, plana videbat resolutio pendens à distinctione, an hujusmodi iudicium intentetur per possidentem contra non possidentem, vel è contra. Ut primo casu quoniam quod ordinariū fuit introducendum videatur actor, attamen in substantia sit reus. Oppositum vero in altero, ut tempor dicatur actor, ut relatis invicem pugnantibus opinionibus, que tributarū Afficto, dec. 268. & Capyc. dec. 18. quoniam primus vulnus indefinitus est eis actorem, altero vero indefinitus est reus, habetur apud Cacheran. decision. 151. Multatē in prædicta glo. reus num. 13. ubi late Adden. & cum hujusmodi distinctione temporē processit Rota, prædictum

sc̄contendit apud Cavaler. dec. 586. decif. 417. apud Post de mat. dec. 500. num. 12. par. 15. rec. 103. num. final. part. 6. 57. num. 21. & sequent. & 94. num. 29. p. 7. Firmata Beneficii 28. Aprilis 1659. Cerro. & habetur in Romana legati, sub tit. de fund. diffe. 33.

Ubi enim quis est possessor timens molestias super re possessa, five timens jačatas molestias contra ejus personam pro aliquo credito, vel alia pretentione, dicitur solum ita occurserit futuro iudicio contra cum intentando, quod in suo foro tanquam contra reum intendantur effet juxta receptam sententiam Abbatis in cibis qui contra, num. 2. de foro competenti.

Quare applicando ad rem, quando actus remaneret in terminis promissionis, seu etiam perfecta donationis absque traditione, ita ut possessor adhuc remaneret p̄sonam donatorē a donatario convenientem pro traditione, seu donationis observantia, & tunc redē in suo foro, provocando actionem, hujusmodi iudicium intentat. Sed factum est in oppositio, quoniam licet ipse haberet detentationem de facto ratione sibi referavi infructus, attamen tam dominium, quam possessor etiam p̄sonas donatorum, tam in via clausa constituti inducētis siccam traditionem operativam etiam ad possessorum retinendis, seu manutentis ex collectis apud Post de mat. obser. 20. num. 5. cum seqq. Et in specialibus terminis donationis, Anna singulari, 156. Rota in Bonon. de Felicis 10. Januarii & 10. Januarii 1650. Bichio, Ariminum. donationis 18. Martii 1654. Dunocetzo inter suas decr. 951. n. 11. & in aliis.

Quā fortius ratione reservarius usūfus, ob quam dominium & possesso, juris ministerio trasferri dicuntur in donatariū ratione incompatibilitatis, quoniam cum usufructus sit servitio, que non datur in re propria, sed per necessaria danda sit in re aliena, idcirco dicta operatio admittenda est, Ann. d. singul. 156. Adden. Magon. dec. Lxxv. 138. litera A. Capyc. Latr. consil. 16. num. fin. Rot. dec. 208. post Zacc. de obig. & in aliis. Bonon.

Agnolentes donatoris, defensores motivū remanere inevitabile refringebant cognitionem causa in Curia, saltem respectu locorum montium in Urbe existentium, tanquam in foro rei sita, ledē leve videbantur fundamentum, Tum quia iste forus in officiariū competens, existit juxta unum opiniōnem, quoniam res & possessor sit p̄fectus & conveniat in loco ex dictis per Surd. conf. 168. num. 54. Carlev. dec. 16. art. 1. p. 2. q. 3. num. 149. (quod tamen ita indefiniti dictum non est rūsum, cum in plurimis caribus forus rei sita dicatur competens etiam contra possessorē ambientem,) Tum clariss., quia non aggebatur de actione merci, sed de iudicio intentato super diffracta & refessione donationis, ex quo accessoriū realis resultat; Ubi autem non agitur de iudicio mere reali, sed principaliter personali, quoniam accessoriū reali, tunc forus rei sita non intrat ex dictis per Surd. conf. 168. num. 53. Carlev. ubi supra, num. 151. Et in specialibus terminis iudicij intenti coram A.C. contra forensē super locis montium Urbis habetur, dec. 305. num. 4. & part. 7. rec.

Nō tenebant vero difficultatem, quæ respectu hujusmodi locorum montium me torquebat, quod sc̄ilicet in eis recte favorē donatoris intraret distinctio, ob quam ipse utpote adhuc dominus & possessor dicendum est in substantia reus, nō obstantib⁹ clausa contraria, & reservations usufructus, recte ut supra formulatis in aliis bonis indifferētibus, & in libera partium dispositione existentibus, quoniam dominium, & possesso ex privata conventione de uno in alterum transferri possunt; Secus autem in hujusmodi locis montium, que tanquam iura cum Principe sunt species Regalium, & quoniam substantiam ex privatis conventionibus nec in dominio, nec in possessione de uno in alterum transferuntur nisi consentit ipsius Principis, vel officialis her cum ad id deputatis, ita ut semper eis dicantur quod substantiam in dominio, & possesso ejus, qui in ipsius Principis libris descripsus reperitur, partium vero conventiones operantur promissione de faciendo, producendo, actionis personalis ac interesse pro implemento, non autem translationem dominii, & possessionis, ut plures in sua materia locorum montium sub tit. de Regal.

Quando ita motivū deducendum esset, cogitabam, etiam in fenu veritatis, illud videtur evitabile, ex eo, quod ita esset species iudicij universalis, cum donatore complectere omniam bona, & iuris existentia, tam in Urbe, quam in Civitatem Neapolis & aliis, unde propterē tota causa tanquam conexa, & pendens ab uno eodemque puncto individuo in uno foro tractanda erat. Quo posito considerabam, fo-

rtim dignorem, & magis competentem omnino esse illum donatarii. Tum quia ibi initius erat contractus. Tum etiam quia ibi erat major pars bonorum, atque ut Hispani dicunt, caput alli's hereditarii majorum, cuius portionem unus hereditati donaverat, ex iiii, quæ in propposito iudicij universalis super hereditate, vel fideicomisso habentur infra in Montis alti, i.e. Maceratē fidicomisso, di. 37. & in aliis. Quare omnia insimilē combinando, quod sc̄ilicet ibi esset major pars bonorum, quod eset communis patria, quod maior loco contractus, quodque reus habet domicilium, reflecendo ad solam veritatem, ita mihi videbatur else juxta id quod refolument fuit.

Possimū, quoniam ita quæstio fori, seu ordinis principiā litterā influeret ad iudicium, & merita negotii principialis, Possimū enim fundamentum donatoris consultebat in minori reate, circa quam, agi caūsum in uno foro, vel altero, et toto celo diversificare, cum in Tribunalibus laicalibus Regni, excedens etiam annorum 18. per Constitutionem Regni incipient minorum iuris, reputetur in omnibus major indefinite, nulla data perfonarū discretione. In Tribunalibus vero Urbis procedunt cum opinione, quod dicta Constitutio tanquam laicalis non comprehendat clericos & Ecclesiasticos, utpote illi non subditos, & consequenter quod acta sit annorum 25. Quod tamen alia occasione mihi videbatur minus probabile, ac pendens potius a legulexia implicata, quoniam ut adveretur in Romana donis de Castellis, sub tit. de date, diffe. 1. vel seqq. & aliis, de tempore quo prodit d. Constitutio, in eis regione forte adhuc cognitum non erat ius communis Romanorum, tunc modetimo tempore inventum, vel si cognitum non receptum, cum iure ius commune eset illud Longobardorum juxta historiam, de qua in Neapolitanis dicitur, sub tit. de foris in laicalibus, diffe. 1. Unde propterea taxa minoria etatis fuit potius ampliatio quam restricatio, dum attente p̄re Longobardorum, feuit altero, quo tunc vivebatur, dicebatur major etiam in etate 14. vel 16. annorum, ut in d. Romana donis. Cumque ius civile Romanum habemamus potius ex usū receptione, quoniam in ratione autoritatis ex deinde in d. Neapolitana, dici non potest ita quod exemplis remanere incorrectum dictum ius commune, quod ibi in hac parte nunquam exitit, nec receptum fuit.

Et quāvis ratione juramenti per dispositionem textus in annib⁹. Sacramenta puberum, cum concordant, minor etatis acta sunt suppletiva sit, nihilo minus sat expedit minorum etatis adfē, vel non adfē, quoniam ea concurrente de faciliter ratione laisionis subvenient cum remedio reflutionis in integrum, ut in sua materia, sub tit. de contratribus.

**ALBANEN. SEU PEDEMONTANA
BONORUM.**

**PRO DOMINA PROFESSA SOCIETATIS JESU
CUM PETRINO DE PONTE.**
Causa disputata in Signatura Iustitiae, & resoluta
ut infra.

Clericus auctor laudatus, seu defensor necessarius, An ex propria persona ratione sui mediari inter esse communicet ejus exemptionem & privilegia laico possessori immediato, tam quod forūrum, quam etiam quod exemptionem ab Egidiā, aliosque similes effectus. Et aliqua de Egidiā etiam inre laicos, an inter ubi unus eorum et fons forensē.

S U M M A R I U M.

1. Falsi series.
2. Clericus auctor laudatus, seu defensor necessarius an committit privilegium sue exemptionis laico quad forūrum.
3. Quid in ordine ad impedientiam Egidiānam.
4. An semper pars sit foris & legibus ligari, & an licet arguere.
5. De differentia inter subjectionem fori, & Egidiāne.
6. Alia est ergo de egidiāne, integra pro admittenda appellatione, & alia ad effectum excusandi executio.
7. Egidiā regulanda est iure statut.
8. Forensi an sufficiat Egidiā.
9. Non suffragant clericis tangam cum laico.